ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4568 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 24/9 ՄԱՐՏ 1901 ՇԱԲԱԹ 18 ԶԻԼԳԱՏԷ 1318 ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4568

درعلیه غلطه ده (آره‌ولك) غزته‌سی ادارهٔ‌خانه‌سی

ՈՂԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les articles sont reçus
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրք.
» » » վեցամսեայ	20	»

Գրամի փոխարէն փոքրագի փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Ցեղական բարեսիրի ծախքը բաժնեգրոյց կը վճարէր:

Յանձնումնց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԱՉ ՈՒ ՁԱԽ

ԴՈՎԼԷԻ ՁԵՌՆԱՐԿԻ ՄԸ

Առեւտրական գործերէ հասկցող երիտասարդ մը, Պ. Սիմոն Զէօմլէքճեան, ժամանակէ մը ի վեր կը հրատարակէ «Առաջնորդ վաճառականաց կամ տարբեր առեւտրական գիտութեան» անունը կրող տետրակներ, իրեն նպատակ ունենալով ըստ կարի ուսումնասիրել բոլոր այն խնդիրները, որոնք առեւտրական գիտութիւնը կը կազմեն, և անմիջական կիրառութիւն մը կամ գործնական հանգամանք մը ունին։ Այդ նպատակին հասնելու համար, Պ. Զէօմլէքճեան գծած է ծրագիր մը, — բան մը որ մեր մէջ ընդհանրապէս կ'անտեսուի նմանօրինակ հրատարակութեանց առթիւ, — բաւական ընդարձակ ու բաղմակողմանի ծրագիր մը՝ զոր հետեւեալ կերպով սահմանուած կը գտնեմ առաջին տետրակին մէջ։ — Վաճառականութեան նպատակի սահմանն ու դերը բացատրել, Թուրքիոյ առեւտրական օրէնքները ծանօթացնել կամ յիշեցնել, և տեղեկութիւններ ալ ֆրանսական, անգլիական և գերմանական այն օրէնքներուն վրայ, որոնց անմիջական պէտք կրնան ունենալ նոյն երկիրներու հետ առեւտրական յարաբերութիւններ ունեցող անձերը, տեղական արտադրութեանց համար արտածումի նոր նոր հրապարակներ ցոյց տալ, պղտիկ դրամագլուխներու չահագործութեան եղանակները մատնանիշել, արհեստներու պէտքն ու օգտակարութիւնը շեշտել, առեւտրական ձեռնարկութեան ոգին մշակել և գործի կեանքը ճանչցնել այն ուսանողներուն, որոնք առեւտրի ասպարէզը մտնել կը պարտաւորուին. եսնաՅ դասակարգին ծանօթացնել ու բացատրել այն եւրոպական նոր գիւտերը, որոնք վերաբերութիւն ունին մեր երկրին մէջ գործադրուած արհեստներուն հետ և անոնց յառաջդիմութեան կրնան նպաստել, առեւտրական թղթակցութեան ընտիր նմոյշներ ալ հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուներով, վաճառականութեան ամէն ճիւղերուն վրայ ուսումնասիրութիւններ կատարել, և առեւտրական, սակարանական ու պանքայի հաշիւներու վրայ խօսիլ։—

Այս ձեռնարկին գաղափարը ինքնին ա՛յն ատենն գովելի է որ աւելորդ կը նկատեմ այդ մասին դրուատական տողեր շարել հոս։ և յետոյ, այդ ձեռնարկը բոլորովին նոր բան մը չէ մեզի համար։ Քրքրեցէք Պոլսահայ լրագրութեան պատմութիւնը, ու պիտի տեսնէք թէ բազմաթիւ մասնագիտական հրատարակութիւններ ունեցած ենք, — թէեւ յաճախ անունով միայն, — սկսեալ գրականէն մինչեւ մանկավարժական, կրօնականէն մինչեւ երգիծականը, իմաստասիրականէն մինչեւ գիւտականը, բժշկականէն մինչեւ ձեռագիտականը, բայց զուտ առեւտրական թերթ մը կոչուելու արժանի ո՛և է հրատարակութիւն չենք ունեցած բնաւ։

Միայն թէ, մինակ դաղափարը յղանալը բաւական չէ այս տեսակ ձեռնարկի մը առթիւ. պէտք է աշխատիլ կարելի եղած կատարելութեան հասցնել զայն, բան մը՝ առանց որուն թէ՛ գաղափարը ջուրը կ'ինկնայ, և թէ գործը կը ստանայ անօգտակար հանգամանք մը՝ զոր ոչ ոք կրնայ արդարացնել։ Մեր մէջ, մասնագիտական հրատարակութեանց մեծածաւալն մասը օգտակարութիւն մը չէ ունեցած, և գտնուած են շատեր՝ որոնք իրենց անունն իսկ չեն կրցած փրկել. որովհետեւ ձեռնարկողները ինքնին անպատրաստ եղած են յաճախ, որովհետեւ անոնք չեն ըմբռնած իրենց գործը, և քիչ մը ատեն անգոյն ու ողորմելի ընթացքով մը յառաջանալէ ետքը ստիպուած են դադրեցնել հրատարակած թերթերնին, զոր ոչ ոք ուզած է ձեռքը առնել։ Իրաւ է որ այս տեսակ պարագաներու մէջ միշտ հասարակութիւնը մեղադրուած է իբր անընթերցասէր, իբր անտարբեր, բայց եթէ երբեք խնդրին խորը քննելու ըլլանք, դժուարութիւն չպիտի քաշենք համոզուելու՝ թէ այդ տեսակ անպատրաստ ձեռնարկներու անյաջողութեան գլխաւոր ու դրեթէ միակ պատճառը ուրիշ բան չէ՛ եղած, եթէ ոչ նոյն ինքն ձեռնարկողներուն ապիկարութիւնն ու տգիտութիւնը։

Աւելորդ է ըսել թէ այս դիտողութիւնը հոս բնաւ առնչութիւն չունի Պ. Զէօմլէքճեանի գործին հետ, որ հակառակ կարգ մը թերութեանց, —ինքնին անխուսափելի ամէն նոր ձեռնարկի համար, — լաւ մտածուած, ու բնականաբար ապրելու սահմանուած գործ մը կ'երեւայ։ Մինչեւ այսօր, «Առաջնորդ վաճառականացին» հրապարակ ելած չորս տետրերը բաւական խնամուած յօդուածներ կը պարունակեն, գրուած նախ նոյն ինքն հրատարակչին, և յետոյ ուրիշ քանի մը կարող ու մասնագէտ անձերու կողմէ, որոնց թիւը անշուշտ յառաջիկայի ուրիշներ պիտի գան սնուցանել։ Այդ յօդուածներուն մէջ կը գտնուին վաճառականութեան նպատակն ու սահմանը բացատրող գրուածներ, վաճառականի գաղդրի մը պարտաւորութիւնները գծող կէտորներ, առեւտրական օրէնգիտութեան պատկանող այլ և այլ հետաքրքրական և օգտակար տեղեկութիւններ, առեւտրական նամակներու նմոյշներ, —գրուած հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն,— չահեկան տեսութիւններ առեւտրական աշխարհագրութեան մասին, թուաբանական կարգ մը բացատրութիւններ՝ որոնք վաճառականական կնճռոտ հաշիւներու արագօրէն լուծման կրնան նպաստել, հաշիւներու գիտութեան նուիրուած էջեր, կարգ մը նոր գիւտերու մասին տեղեկութիւններ, և դեռ ուրիշ շատ մը բաներ՝ որոնց թուումը կրնայ առհգին տեղ բռնել։ Բոլոր ասոնք, և ասոնց հետ քանի մը ուսումնասիրութիւններ, —Թուրքիոյ ծովային վաճառականութեան, գրքի միջազգային վաճառականութեան, հիւսկանիութերու, եւայն ի մասին,— ինքնին կը բաւեն կարծեմ գործին վրայ լաւ գաղափար մը տալու։ Յառաջիկայ տետրով ալ պիտի սկսի Առեւտրական Բառարան մը՝ որուն իւրաքանչիւր գլուխը մասնագէտներու կողմէ գրուած պիտի ըլլայ, և որուն Անանուն Ընկերութեան պատկանող հաստուածին պատասխանները ալ Զօհրապ ստանձնած է։ Վերջապէս լուրջ գործ մը իր ամբողջութեամբ, գործ մը մանաւանդ որ «գործնական ըմբռնումով պատրաստուած է», ինչպէս Զօհրապ կը հաստատէ գնահատական նամակով մը։

* * *

Եւ սակայն, հակառակ այդ ամէնուն, Պ. Զէօմլէքճեանի հրատարակութիւնը չի դադրիր իր թերի կողմերը ունենալէ։ բան մը, որ ինչպէս ըսի, ինքնին ներելի է արդէն ամէն նոր ձեռնարկի համար։ «Առաջնորդ վաճառականացին» այդ առաջին չորս տետրակներուն թերի թատումը իսկոյն յայտնի կ'ընէ սա պարագան, թէ հրատարակիչը, հակառակ պէտք եղած կարողութիւնը ունենալուն, և նոր ու բաղմակողմանի ծրագրով մը ճամբայ ելած ըլլալուն, վերջնականապէս fixé չէ՛ իր ի՛նչ ընելիքին նկատմամբ։ շատ բան կայ այդ չորս տետրերուն մէջ, բայց մէթոտը, անհրաժեշտ մէթոտը կը պակսի. հրատարակուած յօդուածներէն իւրաքանչիւրը կրնայ իր առանձին օգտակարութիւնը ունենալ, բայց ընդհանուրը իրար չի՛ բռներ, այնպէս որ անպատրաստ մէկը թերեւս կարենայ մեզի փիլ մը հայթայթել կամ զայն գտնելու առիթը ընծայել։

—Բայց թո՛յլ պիտի տան մեզ հոսկից մեկնելու, պատասխանեց Ռաուլ։

—Պէտք է փորձել ըսաւ Պրիէն. եթէ մեզ ձերբակալեն, կարելի եղածը պիտի ընենք խոյս տալու և ամէն ոք Բաղնա պիտի ուղեւորի։

—Դիտելի է որ, յարեց Պ. տը Պլիննեաք, հոս Պահուր Սինկի և Հաիմ Տօրանիի ձեռքին մէջ ենք, մինչ Բաղնայի մէջ անգլիխլեմանեանց պաշտպանութիւնը կը-նանք վայելել։ Իրաւ է թէ փիղին գողութիւնը և փաքիրներու սպանութիւնը մեզ ձերբակալելու զօրաւոր պատճառներ կրնան ըլլալ միշտ։ Եթէ յաջողինք Բաղնա երթալ, հոն աւելի հանդարտ կրնանք ըլլալ, մանաւանդ որ հաղարապետ Թըրնըքի խորհուրդով գործելու առաւելութիւնն ալ ձեռք կը ձգենք։

—Զե՞նք կրնար հրաժեշտ առնել Պահուր Սինկէն, ըսաւ Հանրի։

—Թերեւս դուք յաջողիք. ուրեմն ջանացէք զինքը տեսնել։

Հանրի բանաւոր գտնելով այս առաջարկը, անմիջապէս ցաճախ բնակարանը ուղղուեցաւ և ունկնդրութիւն խնդրեց։ Բաման յայտարարեց թէ չէր կրնար ընդունիլ զինքը, բայց Ֆրանսացիները ազատ էին Պէհարէն մեկնելու, երբ որ ուզէին։

Ֆրանսացիները այս հրամանին վրայ անմիջապէս ճամբայ ելան դէպի Պէհար, ուր հասան առանց ո՛և է արգելքի հանդիպելու։ Հաղիւ հաղ ապարանքին դրռնէն դուրս ելած էին, երբ նշմարեցին որ ատուեր մը կը հետեւէր իրենց, որ առաջին փողոցը դառնալուն, անհետացաւ։

Պէհարի մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր։ բաղմաթիւ ուխտաւորներ լեցուած էին տուներուն, պանդոկներուն և իշեւանոցներուն մէջ։ Մեծ դժուարութեամբ կրցին տեղ գտնել իշեւանի մը մէջ, որ Հնդիկներով ու Անգլիացիներով լեցուած էր։ Այս վերջինները հետաքրքրութեան համար եկած էին անշուշտ։ Եամպօ այդ հնդիկ միջավայրին մէջ մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէր Ֆրանսացիներուն։

Ֆրանսացիները սենեակ մը կրցած էին ձեռք ձգել իշեւանին մէջ, ուր գէշ տղէկ պիտի անցընէին այդ գիշերը։ Սակայն սենեակին մէջ տեղաւորուած չէին դեռ, երբ Եամպօ ուշադիր ականջ դնելով, ըսաւ։

—Դէշ տեղ ինկանք. տունը Պիլհերով (հնդիկ աւազակ) լեցուած է։ Եթէ գիտնան թէ իրենց մօտ Ֆրանսայի ճամբորդներ կան, պարզապէս կը կողոպտեն մեզ։

Պիլհերը լեռնարնակ ցեղեր են որոնք մինչեւ Հնդկաստանի բարձր սարահարթերուն վրայ կը բնակին և զորս տեղական իշխանութիւնները չեն կրցած զսպել։ կարաւաններու վրայ կը յարձակին և կը կողոպտեն զանոնք. գալով առանձին ճամբորդներուն, անոնք կը սպանուին կողոպտուելէ յետոյ։ Կարաւանները ընդհանրապէս որոշեալ դումար մը կու տան անոնց, որպէս զի առանց կողոպտուելու կարենան ճամբորդել։

Եամպօ իշեւանէն դուրս ելաւ Պէհարի մէջ երկու գումէշով սայլ մը գտնելու համար, որով Բաղնա պիտի երթային երեք Ֆրանսացիները։ Բիչ յետոյ Եամպօ վազելով եկաւ դարձաւ. իշեւանէն դուրս ելած միջոցին սրը ձօ էֆերթիրի հանդիպած էր, որուն Հնդիկ մը ալ կ'ընկերանար։

—Մեծ վտանգ մը չկայ հոս մեզի համար։ Եթէ երբեք յարձակում ալ գործեն մեր վրայ, բիվոլվէրի հարուածներով կը լռեցնենք անոնց գործը, ըսաւ Ռաուլ։

—Բայց ամէն պարագայի մէջ, խոհեմութիւն չէ հոս մնալը, աւելի լաւ է մեկնիլ, ըսաւ Հանրի։

Ուստի որոշուեցաւ անմիջապէս ճամբայ ելլել, սակայն Պրիէն մէջտեղ չկար։ Եամպօ պնդեց որ շուտ մեկնին իշեւանէն։ Բիչ յետոյ՝ երբ հեռացած էին իշեւանէն՝ աղմուկ մը լսուեցաւ։ Փաքիրները կատաղի մռնչիւններով պաշարելով իշեւանը լաւ մը պրպտած էին զայն, սակայն բան մը չէին կրցած գտնել։

—Ամապաբե՛նք, ըսաւ Եամպօ, եթէ ոչ փաքիրները մեր հետքերը կը գտնեն և այն ատեն գործերնիս լմնցած է։

—Ո՛ւրկից առաջանանք ըսաւ Հանրի, աջ կողմը ուղեցի ուղղել քայլերս, սակայն անել ճամբայ մը ելաւ դիմացս։

(Շարունակելի)

—)(118)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼՈՒՏԱՍԻ ՆՈՒԻՐԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐ

Ժ.Ս.

—Պէտք է Բաղնա երթալ և հաղարապետ Վալէրիէն Թըրնըքի ազակութիւնը խնդրել, ըսաւ Հանրի։ Հաղարապետը արդէն խոստացաւ իր ազակութիւնը նուիրել։ Անիկա կը ճանչնայ Հաիմ Տօրանիի ի՛նչ տեսակ մարդ ըլլալը։

ՄԾՈՑ ՎԻՃԱԿԸ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
1900—1901

Ռ.

Վարժարանները. Նոր բան մը չունիմ գրելիք քաղաքիս Թաղային վարժարաններու վիճակին վրայ։ Հերու՝ բաւական յոյսեր կային՝ թէ քաղաքիս վարժարանները պիտի բաղդաւորին ենթարկուելու միօրինակ ուղղութեան մը. ու քանի մը բարձր դասարաններ բացուին ընդունակ յառաջադէմ տղաքներու համար, քանի որ պիտանէի անբաւականութեան և պաշտօնէից պակասութեան պատճառով, չեն կրնար Թաղային վարժարանները կատարելապէս գործադրել նախակրթարանի ուսումնական ծրագիրը։ Եթէ ո՛և է Թաղի վարժարանին մէջ՝ յարմարութեան համեմատ բացուին երկու երեք դասարաններ, ուր պիտի դասախօսէին այցելու ուսուցիչներ, նոր ու կանոնաւոր ծրագրով մը՝ դպրոցները նոր զարկ մը կը ստանային, բայց այս յոյսերը չիրականացան ու Թաղային վարժարանները մնացին իրենց հին վիճակի մէջ։ Եթէ այդ դասարանները բացուիլը հաստատուէր, բարիք մը պիտի ըլլար մեր մանուկներուն, ու մեծապէս պիտի օգտուէին թէ՛ անոնք և թէ կրթական պաշտօնեաները։ Ուսուցիչներու համար ալ շատ գոհացուցիչ կ'ըլլար այդպիսի կարգադրութիւն մը, վասն զի այդ կերպով պիտի ունենային անոնք աշխատութեան նուազում և Թոչակի ալ յաւելում։ Թաղային վարժարաններու արդի դրութեան մէջ ուսուցիչները շատ ծանրաբեռնուած են, այնպէս որ 100—120—150 աշակերտներու կրթութեան հոգը երկու պաշտօնեաներու յանձնուած է, որոնք ստիպուած են և առաւելագոյն իրկունն աշխատելով ալ չեն կրնար՝ կանոնաւորապէս հասնիլ ամէն բանի։ Դպրոցներու միացումը բարեբար գործ մըն էր, սակայն կը ցաւինք որ քանի մը տարիի վեր այդ մասին եղած ջանքերը արդիւնքի մը չյանգեցան։

Գէթ հսկող մարմին մը ըլլար՝ Թաղային վարժարանները իրենց իսկ վիճակին մէջ կոկելու և կանոնաւորելու աշխատէր, այն ալ չկայ։ Ուստի, Մարհուրդը կազմուած է հերուելէ՝ մինչեւ հիմա՝ դեռ նոր մը չէ ընտրուած։ Այս ալ ըսենք թէ՝ ո և է կրթական մարմին երբ չի կրնար ազակութիւն և սպասուած օժանդակութիւնը ձեռք բերել, ժողովուրդէն, չի յաջողիր իր փափաքներուն հասկանալ՝ օգտակար հանդիսանալ վարժարաններուն։

Մխիթարեան վարժարանը.—Վեհեռիկի Մխիթարեան Միաբանութիւնը՝ կրթական զոհողութենէն բաժին մըն ալ Մշոյ վիճակին հանից հերու, քաղաքիս մէջ բանալ տալով նոր նախակրթարան մը։ Մշոյ նման հայաշատ գաւառի մը համար, ասկէ յաւագոյն ձեռնարկ մը չէր կրնար ըլլալ, ինչ որ կը սպասուէր գրաբար, կրթութիւն այս միաբանութենէն։ Գոհունակութեամբ կը գրենք այս տողերը, տեսնելով որ մեր մանուկներէն 100—130 ին ձրի կրթութիւն մը կը տրուի այդ նախակրթարանին մէջ, որ կանոնաւոր ծրագրով մը կ'ընթանայ հիմայ։ Աշակերտներու մեծագոյն մասը մեր Թաղային վարժարաններէն ընդունուած են։ Տակաւին բաղմաթիւ դիմողներ կան, բայց արդէն դասարանները լեցուած, ու կարելի չէ գոհացում տալ ամէնուն։ Ահա թէ ի՛նչ բուռն կերպով կը զգացուի կրթութեան ծարաւը։

Վեր. Հ. Անանիա Գանդագճեանի (ներկայացուցիչ Մխիթարեան Պատ. Միաբանութեան) Տեսչութեան ներքեւ՝ ուսուցչական խումբ մը, որոնց մէջն է նաև Գ. Լուսատ էֆ. Անդրէասեան՝ կը դասախօսէ կանոնաւորապէս։ Նախակրթարանը առ այժմ չորս դասարան կազմած է՝ Ա. Բ. Գ. և Դ. ուր կ'աւանդուին Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, դիտական առարկաներ և այլն։ Կայ նաեւ նախապատրաստական կարգ մըն ալ՝ փոքրահասակ մանուկներու համար։

Տեսչութիւնը՝ ոգեագին խնամքով կը դուրգուրայ վարժարանին վրայ ու կ'իմանաք թէ մտադրութիւն կայ, հետզհետէ ընդլայնել ու բարձրացնել ծրագիրը։ բան մը որ, կը յուսացուի թէ պիտի քաջալերուի Մխիթարեան Միաբանութենէն։ Կը լսենք նաեւ թէ առաջիկայ գարնան նոր շէնքի մը կառուցման պիտի ձեռնարկուի այս վարժարանին համար, Մշոյ Հայ Կաթոլիկ Եկեղեցւոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս Եպիս. Ճնտրյեանի նախաձեռնութեամբ, որ արդէն իր աշխատութեան բաժինը ունեցած է այս վարժարանին բացման, և անոր յառաջդիմութեան այնքան հոգածու կը գտնուի։

Ուրբանոց.— Ազգային որբանոցը, ինչպէս յայտնի է, արդէն առաջուց ի վեր բացուած ու հաստատուած է Ս. Առաքելոց վանքին մէջ, ու կը մատակարարուի հոգաբարձութեան մը ձեռքով, որուն մէկ անդամն է նաև վանահայր Տ. Յովհաննէս Վ. Մուրատեան։ Որբերուն թիւը՝ հերու 40—46 էր. իսկ այս տարի, հարկ եղաւ աւելցնել անոնց վրայ այնպէս որ անոնց թիւը 55—57ի հասաւ։ Զգիտեմ, խեղճ որբերու բաղդէն էր, որ թոչակը աւելնալու տեղ՝ 25էն 15ի իջաւ անցեալ 1900 տարւոյ չրջանին համար։ Ասով մատակարարութեան կանոնաւորութիւնը խախտեցաւ, կարելի չեղաւ պիտանի մը կալնել և գործադրել ընել. ծախքերը՝ ծորը ծորին բերելու համար, քանի մը հազար ղուրուշի վոխառութիւն ու պարք եղաւ, և որովհետեւ հիմայ ալ դրամ չկայ, հոգաբարձութիւնը շուարած կեցած է։ Ամբան մէջ՝ որքանոց մտած համաձրակի պէս հիւանդութենէ մը՝ երեք որբեր մեռան, ուրիշներ ալ հիւանդացան։ Գանգատներ լսուեցան թէ պէտք եղած սրնուանդը և մաքրութիւնը չեն վայելեր տղաքը։ Պարտքերը կը մնան անվճար, որոնց համար Առաջնորդարանէ դիմումներ եղած են Պատրիարքարանի։ Կը հաւատանք թէ Ազգ. Պատրիարքարանը և Որբանոցի Ներքին Գրասենեակ Պատ. մարմինը կարեկցութեամբ պիտի նային այս որբանոցին՝ գէթ Թոչակի յաւելումմ մը չնորհելով, քանի որ Պատրիարքարանի հրամանով այս տարի աւելցաւ որբերուն թիւը և քանի որ 55 որբեր անկարելի է պատսպարել միայն 15 ոսկիի Թոչակով։ Աղքատ միջավայրի մը համար որքանոցի մը գոյութիւնը՝ որքան բարերար գործ մըն է, աւելորդ կը համարինք ճառել։ Մէկ հարիւր որքանոց մը ունինք և 50—60 պատսպարեալ՝ մինչեւ մեր հարեւան ուրիշ գաւառները քանի մը հարիւր պատսպարեալ ունին։ Մանաւանդ թէ արհեստական ճիւղ մըն ալ՝ հերուընէ աւելցած է որքանոցին մէջ և տղաքը կրնաւագործութիւն եւայն կ'ուսանին։ Արհեստը Մշոյ անարհեստ ժողովրդին համար՝ օրհնութիւն մըն է։ Ամէն բարի նշանակումով՝ աներբայ ենք որ Պատ. Որբանոցի Ցանձնաժողովը չպիտի լքէ մեր որքանոցը, և նոր նպաստաւոր տնօրինութեամբ մը երախտագէտ պիտի թողու բոլոր որբերը և գաւառիս ժողովուրդը։

— Առեւտրական. Հերու՝ նախորդ տարիի պէս, կարգ մը Թուրք և հայ վաճառականներ՝ Պոլիս և Կարին գացին ապրանք փոխադրելու։ Առեւտուրը՝ նախորդին վրայ՝ քիչ մը ոգեւորեալ էր։ Ներածութիւնը արտածութենէն միշտ աւելի ու ընդարձակ է։ Արտածելի նիւթերու (այծեմորթ, դիմորթ, չիրեղ, կաշի եւայն) առուտուրով շատ քիչերը կը զբաղին, իսկ արհեստական ո՛և է արտադրութիւն՝ կտաւ, մանուսայ, և այլն՝ չունի մեր միջավայրը, ամէն բան դուրսէն կու գայ։ Տեղական ծխախոտը՝ որ ամէնէն շատ սպառում ունէր՝ հիմայ Ռիֆիի արտադրութեան ներքեւն է։

— Հոգեւոր Հովիւ. Անցեալ դեկտեմբեր 1էն ի վեր Առաջնորդարանի գործոց մատակարարութեան հոգը՝ Ս. Պատրիարքին հրամանով յանձնուած է Կրօն. Ժողովոյ անդամներէն և Առաջնորդարանի Նախկին փոխանորդ Տ. Յարութիւն քահանայ Մինասեանի, որուն կ'աջակցին Պատ. Կրօն. և Բաղ. Ժողովոյ անդամները։ Տարակոյս չկայ որ եկեղեցական այս ընդարձակ թեմը պէտք ունի Առաջնորդական Տեղապահի մը կամ Առաջնորդի մը, և այս նկատումով՝ կը լսենք որ Ժողովականները Ս. Պատրիարք Հօր ուշադրութիւնը կը խնդրեն, հովուական խնդրոյն կարգադրութեան համար։ Ազգ. Պատրիարքարանը՝ անշուշտ պիտի բարեհաճի նկատողութեան առնել այս կարեւոր հարցը։

— Առողջապահական. Բայց ի վերդ ախտի, ուրիշ համաճարակ հիւանդութիւն չէ պատահած գաւառին մէջ, իսկ վարդախտը՝ բաւական տառապեցուց մանուկները՝ որոնցմէ մաս մը մեռան։ Վարդախտը՝ մինչեւ աչնան ալ չէր անհետացած դիւղերէն, ուր հետզհետէ ճարահատ էր։ Վարդախտին պատուաստը դեռ չգտնուեցաւ, բայց մաքրութիւնն ալ՝ այս ախտին համար կէս պատուաստ է։

ԱՆՑՈՐԴ

ՁԵՐՄԱԿ ՎԱՐՍԵՐ

(ԾՈՐԱՎԷՊ)

«Բայց ինչո՞ւ կը մերժես, Սուրբիկ։»

«Որովհետեւ ես չեմ սիրեր զայն, մա՛յրիկ», կանչեց տասներեքամեայ տարեկան գեղանի օրիորդը, որուն սեւ գանգուրները ծածանեցան իր գլխոյ շարժումէն։ «Մինթէ այս արդարացի պատճառ մը չէ՞. և ես ստիպուած եմ ամուսնանալ անոր հետ, որովհետեւ ան հարուստ ու երիտասարդ է, կամ որովհետեւ վայելչադէմ ու աղնուասիրտ է և կամ որովհետեւ ան գիս կը սիրէ։»

«Բայց, Սուրբիկ, ըսաւ մայրը լուրջ կերպարանքով, դո՛ւն իսկ կը թուես այն յատկութիւնները, որոնք գեղեցիկ կ'ընեն Տիրանը միւս երիտասարդներէն և յետոյ ալ կ'ըսես, թէ չեմ սիրեր զայն. բայց ըսէ՛ թէ ինչո՛ւ չես սիրեր։»

«Ատո՛ր ալ պատճառ պէտք է։» պատասխանեց Սուրբիկ և իր գեղեցիկ դէմքը պատեց թեթեւ կարմրութիւն մը, զոր մայրը չնշմարեց։

Տիկին Ա... կոթենցաւ իր թիկնաթոռին և վշտացած ու մռայլ դէմքով մը ըսաւ։ «Լսէ՛, աղջի՛կս, ալ այս վիճակը այսպէս չկրնար շարունակուիլ, պէտք է որ վերջապէս կեանքի մէջ մտնես. այս հինգերորդն է զոր կը մերժես և մինչա՛յն պատճառաւ, որ դուն զանոնք չես սիրեր։ Անոնք ամէնքն ալ սիրուելու յարմար ընտիր թեկնածուներ էին. հիմա եթէ Տիրանն ալ մերժես, ո՛վ գիտէ թէ ալ ուրիշ մը այդ մասին առաջարկութիւն կ'ընէ՞։ Գիտես որ ամէն տեղ կը խօսուի այդ մերժումներուն վրայ և ալ ո՛չ ոք կը համարձակի այդ մասին առաջարկութիւն մը ընել, որովհետեւ քու այդ մերժումներդ ա՛յնպէս պիտի հետեւցնեն, որ դուն կամ հպարտ ես ու ո՛չ ոք քեզի արժանի կը համարես և կամ դիպուած սիրոյդ ուրիշի մը նուիրած ես. ես գիտեմ որ երկուքէն ո՛չ մէկն է... և հեռաւոր ինծի համար դեռ անլուծելի առեղծուած մըն է, թէ ի՞նչ բան զքեզ այդպէս կը յուզէ ու քեզ յամառիլ կու տայ։»

«Մտիկնուած եմ անպատճառ ամուսնանալ, մա՛յրիկ», հարցուց աղջիկը և իր ձայնը գաղտնի արտասուքի երկու չիթերու մէջ մաքցաւ ու մեղմ սառուցուն մը անցաւ իր մարմնէն։

«Սուրբիկ, Սուրբի՛կ, ի՞նչ յիմարական խօսք է որ կ'ըսես. գիտես որ հիանդեմ արդէն. տե՛ս սա գլխուս մազերը, որոնք հօրդ մահէն ի վեր այնչափ արագ կը ճերմկին. եթէ ես մեռնիմ, մտածէ՛ որ աշխարհիս վրայ ո՛չ ոք ունիս, որ օգնէ քեզ։»

Օրիորդը ուզեց պատասխանել, բայց լռեց։

«Մարկէ՛, որ ուրիշ անդամ այսպիսի տուիթ չի պատահիր և դուն քու ձեռքերդի իսկ ոչնչացուցած կ'ըլլաս ապագայ երջանկութիւնդ։»

«Մա՛յր, առանց սիրոյ չկայ երջանկութիւն, և ես չեմ ուզեր երբեք դժբախտ ըլլալ», ըսաւ աղջիկը վճռողական շեշտ մը դնելով իր խօսքին մէջ։

«Ա՛խ, Սուրբիկ, երջանիկ է ամուսնութիւնը, երբ միայն համակրանքի և անհոգ կեանքի մը գրաւականը կայ։ Հաւատա՛ ինծի, որ սիրահարութեան ազդեցեալ ամուսնութիւնները շատ քիչ անգամ երջանիկ կ'ըլլան. սիրոյ առաջին արբշռութիւնը շուտո՛վ կ'անցնի, և այն ատեն երկուքն ալ կը տեսնեն իրարու թերութիւնները, զոր սիրոյ առաջին վայրկեաններուն մէջ չէին տեսեր և կամ չտեսնել ձեւացուցած էին. և ահա այս կերպով արդէն անոնց մէջ գժտութիւն պիտի տիրէ, որուն դժբախտութիւնն է որ պիտի յաջորդէ. իսկ ինչպէս ըսի քեզի, Տիրանի հետ ամուսնանալով քեզի*

—)(118)(—

համար հանդիսու ու անհոգ կեանք մը պատրաստած կ'ըլլա՝ ասկէ պատ ան կը պայտի՝ զքեզ։»

«Եւ ո՞չ իսկ կը համակրիմ անոր. և ինչպէ՞ս կ'ուզես, որ իմ ամբողջ կեանքս անցընեմ մէկու մը հետ՝ որուն նկատմամբ եթէ ոչ ատելութիւն՝ գոնէ անտարբերութիւն զգացած եմ միայն։»

«Զաւակս. դուն ամուսնացի՛ր անգամ մը և պիտի տեսնես այն ատեն, որ սէրը փոխադարձ սէր կ'աթենցնէ։ Ամուսնացի՛ր անոր հետ, շնորհէ՛ ինծի սա ապահովութիւնը, որ դուն պաշտպանուած ես բախտն բոլոր պատահական խաղերուն դէմ։ Ըսէ՛ այս բանը, աղջիկս, գոնէ իմ սիրո՛յս համար։»

«Զեմ կրնար, մա՛յրիկ,» ձայնեց օրիորդը բղեղոովին վհատական կերպով ու ալ չկրնալով զսպել յուզումը՝ իր երկու աչքերը արտասուքի աղբիւրներ դարձան. արտին մէջ փոթորիկ մը վրդիած էր ու այդ երիտասարդուհին կու լար իր մօրը առջեւ, նման փոքրիկ աղջկան մը որուն ձեռքէն մայրը անոր սիրական պանդանապատանքը առնել կ'ուզէ՝ ուրիշ մը խոստանալով։

«Աղջի՛կս, բան մայրը իր զաւակին արտասուքներէն ինքն ալ փղձկելով, աղջի՛կս, դուն դեռ անփորձ ես, դեռ կեա՛նքդ, աշխա՛րհը չես տեսեր, դնա՛, զաւակս, դնա լուա՛ երեսդ. ըստ ցնեբուս վրայ յետոյ եթէ լաւ խորհիս, պիտի հասկնաս անմիջապէս, թէ անոնք ո՛բչափ ճշմարիտ են. քեզմէ աւելի ես եմ որ քու բարիդ կ'ուզեմ. դուն հիմա չես կրնար ուղիղ մտածել, որովհետեւ յուզուած ես։ Գնա՛, դնա լուացուէ՛, զաւակս։»

«Եթէ իմ բարիքս կ'ուզես, մի՛ ըսիպեր դնս։» ըսաւ Սուրբիկ և թաչինակով ծածկեց իր աչքերը, որոնք արտասուքի մէջ աւելի գեղեցիկ էին քան ցօղաթուրմ վարդի կիսաբաց դոյզ կոկոններ, և երկու սենեակին դուռը ու իջաւ պարէզը։ Հոն աղբիւրին պաղ ջրով դողացուց ճակատը, ուր հրդեհ մը բռնկուցեր էր իր մայրը։ Երբ բաւական հանգստացաւ, դնաց իր սենեակը, ուր բաղմոցին վրայ տարածուեցաւ ու դէմքը դողդոջի ձեռքերովը գոցելով իր մտածութիւններուն մէջ ընկաւ։ Այսպէս անցաւ բաւական ժամանակ, յետոյ փոքրիկ հառաչ մը արձակելով վար առաւ ձեռքերը ու ակնարկը չորս կողմը պտրցուց, իրօք աղջկան մը, երբոյնն էակի մը, ճշմարիտ սենեակն էր, փոքրիկ բայց վայելուչ մեղմ անուշահոտութեամբ մը լեցուն, որ երբոյնել կու տար մարդուս և որ հաղար տեսակ անկարելոր բաներով զարդարուած էր, հոս չէր մը, հոն ծաղկի թարար մը, հոս երկոյթի յիշատակներ, հոն ծաղիկներու կիսով չափ թառամած փունջեր, հոս ձեռագործ մը կիսատ մնացած, որ աթոռի մը վրայ ինկած էր, հոն աշխատութեան սեղան մը որուն վրայ գրքեր, գրիչ ու թուղթ խառնիխուռն դրուած են և հոն գրեթէ ամբողջ պատին կէսը ծածկուած էր լուսանկարներով։ Այս լուսանկարներէն մէկուն վրայ յառեցան իր աչքերը։ Սուրբիկ վեր ելաւ իր տեղէն, առաւ լուսանկարը և ակնարկը մնաց անոր վրայ սեւեռուն։ Վայելչադէմ ու համակրելի անձ մը էր։ երիտասարդական տարիքին առաջին ծաղիկներուն մէջ չէր, երեսունչհինգ, գուցէ քառասուն, բայց թարմ, արտայայտիչ դէմք մը։ Ցակոտ Սուրբիկ սկսաւ բուռն կերպով համբուրել պատկերը ու յանկարգի մը նման կրկնել. «Ա՛խ, Սիսակ, դուն գիտես որ չեմ կրնար զքեզ...» Սենեակին դուռը զարնուեցաւ։ Սուրբիկ անմիջապէս ժողվեց ինքզինքը, կախեց պատկերը իր տեղը և թիչնաթոռի մը մէջ մեղմիւ ընկողմանելով «մտիք» պատասխանեց։ Դուռը բացուեցաւ և սենեակէն ներս մտաւ ան որուն կ'ուղղէր իր խօսքը։ Օրիորդին դէմքը ճառագայթեց և իր աչքերուն մէջ ուրախութեան կայծեր վառեցան ու թեթեւ կարմրութիւն մը մեղմ կերպով շիմնցուց իր դէմքը։ Ծի ծաղելով ընդ առաջ գնաց անոր։

«Դո՞ւն ես, Սիսակ։»

Բայց երիտասարդին ճակատը մութ ամպ մը պատած էր և ձայնն ալ կոչտ երանգ մը ունէր, երբ պատասխանեց։

«Մայրդ դիս զրկեց զքեզ համոզելու համար։»

Սուրբիկ մարմարի պէս պաղեցաւ ու ժայռացեցաւ և աչքերուն բոցը մարեցաւ յանկարծ։ Երիտասարդը նստեցաւ և օրիորդը կրկնելով ու յուսաթափ կանգնած էր անոր առջեւ։ Երկար լռութիւն մը տիրեց։ վերջապէս երիտասարդը ընդհատեց լռութիւնը մեծ դժկամակութեամբ։

(Շարունակելի) Ա. ՀԱՑՐՈՒՆԻ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ԿԱՐՃՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.— Ոգելից ըմպելիներու վաճառման վրայ դրուած տուրքին առաջին մասնավճարի պայմանաժամին, այն է 1317 մարտի մօտենալուն հետեւանքով Հանր. Պարտքի վարչութեան ընդհ. տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ կ. Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ գտնուող գինեվաճառներուն և ոգելից ըմպելիներու վաճառականներուն թէ՝ ոգելից ըմպելիներու վաճառման կանոնագրին 14 րդ. յօդուածին համաձայն, փետրուար ամսուան մէջ ձեռք է անձամբ ներկայանան Հանր. Պարտքի վարչութեան ոգելից ըմպելիներու տնօրէնութեան։ կը ծանուցուի նաեւ իրենց թէ ոգելից ըմպելիներու տնօրէնութիւնը այսօրուընէ կը սկսի գանձել տուրքերը և յանձնել թէղեթերէները։ Ով որ մինչեւ մարտ 1 նոյն տնօրէնութեան չներկայանայ, Օրէնքին խստութեան պիտի ենթարկուի։

10—13 ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 30/13 փետրվար 1901

Քաղաքական Լուրեր

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Մաք Քինլիի երկրորդ նախագահութիւնը։ — Քարիբոլի մէջ արարողութիւնը։ — Նոխարարութիւն խնդիրներ։ — Պ. Մաք Քինլիի ճառը։

Ուաշինկրթն. 4 մարտ.— (Թայմզի հեռագիր).— Պ. Մաք Քինլիի երկրորդ անգամ նախագահութեան կոչուելուն արարողութիւնը չորս տարի առաջուանէն աւելի շքեղութեամբ ու խանդավառութեամբ կատարուեցաւ։ Ուաշինկրթն այդչափ շքեղ կերպով բնաւ զարդարուած չէր։ Երբեք տեսնուած չէր որ մարդիկ այդքան ահագին կոյտ մը Քարիթոլի առջեւ հաւաքուի ողջունելու այն որ թէ՛ նախկին և թէ նոր Նախագահն է։ Մերակոյտին մէջ արարողութիւնը խիստ պարզ է ու մեծայեւուչ, ինչ որ յատկանշական է ամերիկեան հանրային կեանքին համար։ Ցաւալի է որ բացառութիւն մը միայն տեղի ունեցաւ։ Մերակոյտը այն միւեւնոյն ոգիով որով Հէյի դաշնադրութիւնը յաստատուած էր իրրեւ շատ նշանաւոր Անգլիոյ, այսօր նախատինքի մը ենթարկեց Անգլիոյ դեսպանը։ Թէեւ միւս դեսպաններն ալ ենթակայ եղան, սակայն այդ պարագան գոցին, վիճակը չի փոխեր։ Աւասիկ թէ ինչ պատահեցաւ։— Դեսպանները Մերակոյտին կողմէ կը հրաւիրուին ներկայ գտնուելու արարողութեան, հետեւաբար Մերակոյտին հիւրերն են, ինչպէս ազգին, բայց Մերակոյտը անոնց կը մերժէ անփոփոխելի և սովորական քաղաքավարութիւնը՝ նախաթոռութեան իրաւունքին որ ամէն տեղ, կը տրուի վեհապետներուն անձնական ներկայացուցիչներուն։ Ամերիկեան դասական պաշտօնատարները դեսպանական մարմինէն առաջ անցան և Մերակոյտը հաւանեցաւ։ Այսօր, վերջին ժամուն, աթոռները այնպէս մը կարգադրեցին որ մեծ դեսպանները, և ոչ թէ երկրորդ կարգինները, դասական պաշտօնատարներուն հետ միւնոյն կարգին վրայ գտնուին։ Ասոր հետ մէկտեղ առաջնութիւնը ունեցան դասական պաշտօնատարները որոնք միայն ամէնէն առաջ ներս մտան ու դուրս ելան։ Մերակոյտի յանձնաժողովը պատասխանատու է այդ աւանդական անքաղաքավարութեան։ բայց Մերակոյտին մեծամասնութիւնը կը հաւանի ու կը ծափահարէ։ Ուրիշ ցաւալի դէպքի մըն ալ անգլիական իշխանութիւնները պատճառ եղան։ Բանտարի կուսակալը ու Էլմի Մինթօ Անգլիոյ դեսպանին կողմը հրաւիրուած էին ներկայ գտնուելու նոյն արարողութեան։ Լորտ Մինթօ այդ հրաւէրին պատասխանելու համար արձակուրդ ուզեց Անգլիոյ կառավարութենէն, բայց մերժուեցաւ։ Ցայտնի չէ թէ ո՞վ է պատասխանատու այդ մերժումին, Պ. Զէմպլէն՝ թէ Լորտ Լանսդաուն։ Անգլիոյ դեսպանը այնպէս կը նկատէր թէ Բանտարի կուսակալին ներկայութիւնը այսօրուան արարողութեան, լաւ ազատորութիւն մը պիտի գործէ ամերիկեան հանրային կարծիքին վրայ։ Այդ բանին մէջ Ամերիկացիները բարեկամական հաւատիք մը պիտի նշմարէին Բանտարի ու Անգլիոյ կողմէ։ Անգլիոյ կառավարութեան որոշումը բոլորովին կ'ուշընչացնէ դեսպանին և կուսակալին բարեկամական նպատակը։ Լաւ տուիք մը ձեռքէ հանուեցաւ։

—Պ. Մաք Քինլի իր ճառին մէջ երկրին տնական բարգաւաճումը ցոյց տալէ ետքը, յիշեց Սպանիոյ հետ կատարուած պատերազմը և յոյս յայտնեց թէ Մ. Նահանգները ալ ետ պիտի չենթարկուին պատերազմի արհաւիրքներուն։ ըսաւ թէ Ամերիկացիները ուր որ երթան սէր կը տանին իրենց հետ և թէ ամերիկեան հաստատութիւնները բնաւ չեն դիմադրիր ընդարձակ միջոցներու մէջ հիմնուելոյն։ Պ. Մաք Քինլի Բուլպայի վրայ խօսելով ըսաւ.

«Ամերիկեան միջամտութիւնը առաջնորդող սկզբունքները կը պահանջեն որ այն հիմնական օրէնքները որոնց նոր էն պիտի յենու կառավարութիւնը, թոյլատու ըլլան ձեռք բերելու կառավարութիւն մը՝ կարող պարտականութիւնները գործադրելու և պաշտօնը կատարելու ինքնօրէն ազգի մը՝ որ կարենայ յարգել միջազգային յանձնառութիւնները, երաշխաւորել ապահովութիւնը և համակերպիլ Մ. Նահանգաց աւանդական քաղաքականութեան։ Այն խաղաղութիւնը զոր խոստացանք Բուպաներուն, իրեն անմիջական հետեւորդ ունենալու է մը՝ աղնիկնեակոնութեան երաշխաւորութիւնը։ Կղզիին խաղաղեցուցման կնքահայրները եղանք, որով պատասխանատու կը մնանք թէ՝ Բուպաներուն և թէ ամերիկեան ժողովրդեան հանդէպ՝ Բուպայի մէջ հանրապետութիւն մը հաստատելու՝ հիմնուած իրաւունքի, արդարութեան և բարեկարգութեան վրայ։ Բուպայի ժողովուրդին ազատագրումը այն ատեն ապարտած պիտի ըլլայ, երբ կղզիին ազատութիւնը իրականութիւն մը ըլլայ, ոչ թէ ունայն բառ մը, կատարեալ գոյութիւն ունենայ և ոչ թէ վաղահաս փոթ մը ըլլայ՝ անյաջողութեան տարբեր պարունակելով իր մէջ։»

Փիլիպպենց համար ալ նախագահը յայտարարեց թէ մտադիր է ինքնօրինութիւն տալ, երբ բնակիչները դայն վայելելու կարող միջակի մէջ ըլլան։ Ըսաւ թէ ատոնց մեծ մասը կը ճանչնայ ամերիկեան գերիշխանութիւնը, թէ՝ Մ. Նահանգները պիտի չլքանեն Փիլիպպեանները և թէ թող պիտի չտան որ քանի մը հարիւր հաւատարիմ բնակիչներու ճակատագիրը կարդ մը անհաւատարիմներուն ձեռքը մնայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Լորտներու Ժողովը։ — Զինուորական խնդիրը։— Լորտ Ռոզպիի ճառը։ — Երեսի։ Ժողովը — Ռուսերէնական կարգադրութիւնը։— Ֆրանսա եւ Բորբուկալ։

Լոնտոն. 5 մարտ.— Լորտներու Ժողովին մէջ մեծ վիճաբանութիւն մը կատարուեցաւ։ Անգլիոյ բանակին կազմակերպութեանը վրայ։ Պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Լորտ Ռոպէն պատասխանեց Պէսֆորտի դուքսին մէկ բանաձեւին՝ որ ուշադրութիւն կը հրաւիրէր պատերազմական նախարարութեան հետեւանքներուն վրայ զինուորական վարչութեան մէջ և տեղեկութիւններ կ'ուզէր։ Լորտ Ռոզպի ատոր վրայ խօսք առաւ, որուն մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուէր, վասն զի մարէշալը երկար ատենէ ի վեր Լորտներու Ժողովին մէջ չէր խօսած, մանաւանդ բանակին ընդհանուր հրամանատարութենէն հրաժարելէն ի վեր։ Ոմանք դայն քննադատած էին և ոմանք ալ պաշտպանած. ուստի կը գուշակուէր թէ Լորտ Ռոզպի ինքզինքը պիտի պաշտպանէ և ուրիշներու մասին խիստ քննադատութիւն մը պիտի ընէ, բայց մարէշալը կարելի եղածին չափ զգուշացաւ անձնականութիւններէ և շատ քիչ անդամ դատութիւն ընդդիմարել տուաւ պահպանողական նախարարութեան դէմ, որուն ծառայած էր՝ ինք ազատական ըլլալով հանդերձ։ Մասնագիտական տեսակէտով միայն քննեց 1895ին պատերազմական պաշտօնարանին մէջ եղած բարենորոգմանց անպատեհութիւնները՝ որոնք ընդհանուր հրամանատարին իշխանութիւնը նուազեցուցած են ի նպաստ պատերազմական նախարարին։ Ըսաւ թէ մինչեւ այդ թուականը զինուորական ուսումնական պաշտօնատարները դեսպանական մարմինէն առաջ անցան և Մերակոյտը հաւանեցաւ։ Այսօր, վերջին ժամուն, աթոռները այնպէս մը կարգադրեցին որ մեծ դեսպանները, և ոչ թէ երկրորդ կարգինները, դասական պաշտօնատարներուն հետ միւնոյն կարգին վրայ գտնուին։ Ասոր հետ մէկտեղ առաջնութիւնը ունեցան դասական պաշտօնատարները որոնք միայն ամէնէն առաջ ներս մտան ու դուրս ելան։ Մերակոյտի յանձնաժողովը պատասխանատու է այդ աւանդական անքաղաքավարութեան։ բայց Մերակոյտին մեծամասնութիւնը կը հաւանի ու կը ծափահարէ։ Ուրիշ ցաւալի դէպքի մըն ալ անգլիական իշխանութիւնները պատճառ եղան։ Բանտարի կուսակալը ու Էլմի Մինթօ Անգլիոյ դեսպանին կողմը հրաւիրուած էին ներկայ գտնուելու նոյն արարողութեան։ Լորտ Մինթօ այդ հրաւէրին պատասխանելու համար արձակուրդ ուզեց Անգլիոյ կառավարութենէն, բայց մերժուեցաւ։ Ցայտնի չէ թէ ո՞վ է պատասխանատու այդ մերժումին, Պ. Զէմպլէն՝ թէ Լորտ Լանսդաուն։ Անգլիոյ դեսպանը այնպէս կը նկատէր թէ Բանտարի կուսակալին ներկայութիւնը այսօրուան արարողութեան, լաւ ազատորութիւն մը պիտի գործէ ամերիկեան հանրային կարծիքին վրայ։ Այդ բանին մէջ Ամերիկացիները բարեկամական հաւատիք մը պիտի նշմարէին Բանտարի ու Անգլիոյ կողմէ։ Անգլիոյ կառավարութեան որոշումը բոլորովին ի՛նչընչացնէ դեսպանին և կուսակալին բարեկամական նպատակը։ Լաւ տուիք մը ձեռքէ հանուեցաւ։

—Պ. Մաք Քինլի իր ճառին մէջ երկրին տնական բարգաւաճումը ցոյց տալէ ետքը, յիշեց Սպանիոյ հետ կատարուած պատերազմը և յոյս յայտնեց թէ Մ. Նահանգները ալ ետ պիտի չենթարկուին պատերազմի արհաւիրքներուն։ ըսաւ թէ Ամերիկացիները ուր որ երթան սէր կը տանին իրենց հետ և թէ ամերիկեան հաստատութիւնները բնաւ չեն դիմադրիր ընդարձակ միջոցներու մէջ հիմնուելոյն։ Պ. Մաք Քինլի Բուլպայի վրայ խօսելով ըսաւ.

«Ամերիկեան միջամտութիւնը առաջնորդող սկզբունքները կը պահանջեն որ այն հիմնական օրէնքները որոնց նոր էն պիտի յենու կառավարութիւնը, թոյլատու ըլլան ձեռք բերելու կառավարութիւն մը՝ կարող պարտականութիւնները գործադրելու և պաշտօնը կատարելու ինքնօրէն ազգի մը՝ որ կարենայ յարգել միջազգային յանձնառութիւնները, երաշխաւորել ապահովութիւնը և համակերպիլ Մ. Նահանգաց աւանդական քաղաքականութեան։ Այն խաղաղութիւնը զոր խոստացանք Բուպաներուն, իրեն անմիջական հետեւորդ ունենալու է մը՝ աղնիկնեակոնութեան երաշխաւորութիւնը։ Կղզիին խաղաղեցուցման կնքահայրները եղանք, որով պատասխանատու կը մնանք թէ՝ Բուպաներուն և թէ ամերիկեան ժողովրդեան հանդէպ՝ Բուպայի մէջ հանրապետութիւն մը հաստատելու՝ հիմնուած իրաւունքի, արդարութեան և բարեկարգութեան վրայ։ Բուպայի ժողովուրդին ազատագրումը այն ատեն ապարտած պիտի ըլլայ, երբ կղզիին ազատութիւնը իրականութիւն մը ըլլայ, ոչ թէ ունայն բառ մը, կատարեալ գոյութիւն ունենայ և ոչ թէ վաղահաս փոթ մը ըլլայ՝ անյաջողութեան տարբեր պարունակելով իր մէջ։»

Փիլիպպենց համար ալ նախագահը յայտարարեց թէ մտադիր է ինքնօրինութիւն տալ, երբ բնակիչները դայն վայելելու կարող միջակի մէջ ըլլան։ Ըսաւ թէ ատոնց մեծ մասը կը ճանչնայ ամերիկեան գերիշխանութիւնը, թէ՝ Մ. Նահանգները պիտի չլքանեն Փիլիպպեանները և թէ թող պիտի չտան որ քանի մը հարիւր հաւատարիմ բնակիչներու ճակատագիրը կարդ մը անհաւատարիմներուն ձեռքը մնայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Լորտներու Ժողովը։ — Զինուորական խնդիրը։— Լորտ Ռոզպիի ճառը։ — Երեսի։ Ժողովը — Ռուսերէնական կարգադրութիւնը։— Ֆրանսա եւ Բորբուկալ։

Լոնտոն. 5 մարտ.— Լորտներու Ժողովին մէջ մեծ վիճաբանութիւն մը կատարուեցաւ։ Անգլիոյ բանակին կազմակերպութեանը վրայ։ Պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Լորտ Ռոպէն պատասխանեց Պէսֆորտի դուքսին մէկ բանաձեւին՝ որ ուշադրութիւն կը հրաւիրէր պատերազմական նախարարութեան հետեւանքներուն վրայ զինուորական վարչութեան մէջ և տեղեկութիւններ կ'ուզէր։ Լորտ Ռոզպի ատոր վրայ խօսք առաւ, որուն մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուէր, վասն զի մարէշալը երկար ատենէ ի վեր Լորտներու Ժողովին մէջ չէր խօսած, մանաւանդ բանակին ընդհանուր հրամանատարութենէն հրաժարելէն ի վեր։ Ոմանք դայն քննադատած էին և ոմանք ալ պաշտպանած. ուստի կը գուշակուէր թէ Լորտ Ռոզպի ինքզինքը պիտի պաշտպանէ և ուրիշներու մասին խիստ քննադատութիւն մը պիտի ընէ, բայց մարէշալը կարելի եղածին չափ զգուշացաւ անձնականութիւններէ և շատ քիչ անդամ դատութիւն ընդդիմարել տուաւ պահպանողական նախարարութեան դէմ, որուն ծառայած էր՝ ինք ազատական ըլլալով հանդերձ։ Մասնագիտական տեսակէտով միայն քննեց 1895ին պատերազմական պաշտօնարանին մէջ եղած բարենորոգմանց անպատեհութիւնները՝ որոնք ընդհանուր հրամանատարին իշխանութիւնը նուազեցուցած են ի նպաստ պատերազմական նախարարին։ Ըսաւ թէ մինչեւ այդ թուականը զինուորական ուսումնական պաշտօնատարները դեսպանական մարմինէն առաջ անցան և Մերակոյտը հաւանեցաւ։ Այսօր, վերջին ժամուն, աթոռները այնպէս մը կարգադրեցին որ մեծ դեսպանները, և ոչ թէ երկրորդ կարգինները, դասական պաշտօնատարներուն հետ միւնոյն կարգին վրայ գտնուին։ Ասոր հետ մէկտեղ առաջնութիւնը ունեցան դասական պաշտօնատարները որոնք միայն ամէնէն առաջ ներս մտան ու դուրս ելան։ Մերակոյտի յանձնաժողովը պատասխանատու է այդ աւանդական անքաղաքավարութեան։ բայց Մերակոյտին մեծամասնութիւնը կը հաւանի ու կը ծափահարէ։ Ուրիշ ցաւալի դէպքի մըն ալ անգլիական իշխանութիւնները պատճառ եղան։ Բանտարի կուսակալը ու Էլմի Մինթօ Անգլիոյ դեսպանին կողմը հրաւիրուած էին ներկայ գտնուելու նոյն արարողութեան։ Լորտ Մինթօ այդ հրաւէրին պատասխանելու համար արձակուրդ ուզեց Անգլիոյ կառավարութենէն, բայց մերժուեցաւ։ Ցայտնի չէ թէ ո՞վ է պատասխանատու այդ մերժումին, Պ. Զէմպլէն՝ թէ Լորտ Լանսդաուն։ Անգլիոյ դեսպանը այնպէս կը նկատէր թէ Բանտարի կուսակալին ներկայութիւնը այսօրուան արարողութեան, լաւ ազատորութիւն մը պիտի գործէ ամերիկեան հանրային կարծիքին վրայ։ Այդ բանին մէջ Ամերիկացիները բարեկամական հաւատիք մը պիտի նշմարէին Բանտարի ու Անգլիոյ կողմէ։ Անգլիոյ կառավարութեան որոշումը բոլորովին ի՛նչընչացնէ դեսպանին և կուսակալին բարեկամական նպատակը։ Լաւ տուիք մը ձեռքէ հանուեցաւ։

—Անգլիոյ խորհրդարանական ու քաղաքական չրջանակներուն մէջ բաւական յուզում պատճառեց Թայմզի հեռագիրը՝ Մանչուրիոյ մասին կնքուած ռուսերէնական համաձայնութեան վրայ։ Շատ մը աղատականներ, երկրակալութեան հակառակորդներ և պետական անձնաւորութիւններ, որոնք ռուսատեաց չեն, մտահոգ կ'երեւան այդ տեսակ դաշնադրութեան մը հետեւանքներու վրայ։ Բնդհանրապէս ընկած հերքումները աւելի գրգռած են զանոնք։ Վերջապէս Երեսի. Ժողովին մէջ Սըր Ա. Պարթլէթ սա հարցումը ուղղեց կառավարութեան.

«Կ'ուզեմ հարցնել արտաքին գործոց խորհրդականին թէ Անգլիոյ, Գերմանիոյ ու Ճապոնի կառավարութիւններ բողոքած են այն պարագային դէմ որ Չինու կառավարութիւնը վաւերացուցած է Մանչուրիոյ մէջ Ռուսիոյ և Չինու ներկայացուցիչներուն կողմէ կնքուած կարգադրութիւն մը։»

Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Ֆրանպոն պատասխանեց.

«Այն խնդիրը որուն կ'ակնարկէ պատուարժան երեսփոխանը, Ն. Վեհապատութեան կառավարութիւնը լուրջ ուշադրութեան առած է. նաև դիւանագիտական հաղորդակցութեան առարկայ եղած է՝ տէրութեանց միջեւ։ Կառավարութիւնը այնպէս կը կարծէ թէ այս միջոցիս այդ մասին որ և է յայտարարութիւն և վիճաբանութիւն անպատեհ պիտի ըլլայ։» (Շատ լաւ., շատ լաւ.)

Անգլիոյ Խորհրդարանին նիստերուն մէջ շատ խօսուեցաւ արտաքին գործոց Խորհրդականին այդ յայտարարութեանը վրայ որ հոս կարեւոր կը նշանակուի։ Իրլանդացի ազգայնական երեսփոխան Պ. Օ'Բէյլլի հարցուց կառավարութեան թէ Թրանսվալի ու Բորբուկալի միջեւ եթէ թշնամութիւն մը ծագի, միթէ կա՞յ այն տեսակ դաշնադրութիւն մը որով Անգլիա պարտաւոր ըլլայ միջամտել։ Պ. Պալֆուր պատասխանեց.

«Ն. Վեհապատութեան կառավարութիւնը տեսաւ Թրանսվալի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլլաքսէի բանախօսութեան պատճէնը՝ որուն ակնարկուեցաւ։ Կառավարութիւնը այնպէս կը նշանակէ թէ այդ բանախօսութեան նշանակութիւնը ճշտութեամբ չ'երեւիր յարուցուած խնդրին մէջ։»

Երեսփոխան Օ'Բէյլլի հարցուց նաև թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը Սպանիոյ հետ բանակցութեան պիտի չմտնէ՞ Թրիվիանի և Ճիպրալթարի նաւահանգիստին արեւմտեան մասին չրջակայ երկիրները դրաւելու համար։ Պ. Պալֆուր բաւական զգալի «չլայ մը պատասխանեց։

ՔՐԻՒԿԼԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Պելճիական պատուիրակութիւնը Ուրքէխթի մէջ։—Բանախօսութիւններ։

Ուրքէխթ, 4 մարտ.— Պելճիական պատուիրակութիւնը, որ քսան հոգիէ կը բաղկանայ, Պ. Վան Պաշրէնի միջոցաւ ներկայացուեցաւ Պ. Քրիւկէրի որ հիւանդ կ'երեւար և աչքերը կէս մը գոցուած էին։ Պելճիական պատուիրակութեան նախագահ Պ. Ռէյնաո, հոլանդերէն բանախօսութիւն մը արտասանելով, ըսաւ թէ երեսուն հազար Պելճիքացիներու անունովը կը խօսի, որոնք ձայնակցած էին պելճիական պատուիրակութեան կողմէ Պ. Քրիւկէրի յայտնուած ողջոյններուն, սամանագրելէն անցած ատեն։ Պ. Ռէյնաո յետոյ Պ. Քրիւկէրի յանձնեց այն ալբոմը՝ որ կը պարունակէ Պելճիքայի երեսփ. Ժողովին և համայնքներու բազմաթիւ խորհրդականներու որոշումները՝ ի նպաստ իրաւարարութեան։ Պ. Ռէյնաո յոյս յայտնեց որ Պոէրները յաղթական հանդիսանալէն յետոյ՝ Պ. Քրիւկէր ինք առաջարկէ հաշտութեան պայմանները։ Պատուիրակները դուրս եկան։ «Կեցցէ՛ Քրիւկէր. կեցցէ՛ Շթայն. կեցցէ՛ Բրանվալ. կեցցէ՛ Օռանժ։» Քրիւկէր նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց պելճիական ժողովուրդին՝ որանց ցոյց տրուած այս համակրութեան համար։ Նաև Շթայն նախագահին անունով ալ շնորհակալութիւն յայտնեց։ Պ. Քրիւկէր յայտնեց թէ անդրդուելի վստահութիւն ունի Ամենակարողին վրայ և թէ իրաւունքը պիտի յաղթանակէ։ Այս արարողութիւնը յուզեց բոլոր ներկաները։ Պ. Քրիւկէր յետոյ պատուիրակութեան բոլոր անդամներուն ձեռքերը սեղմեց։ Պատուիրակութիւնը յետոյ Ամբէրսրատ գնաց և անկէ ուղղեցաւ դէպի Հոլանդայի Թագուհիին՝ ի նպաստ իրաւարարութեան մը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Զարեւիլր.—Վիքթորիա թագուհիին յուղարկաւորութիւնը։—Յարգանքի պակասութիւն։

Պերլին, 4 մարտ.— Թակեպլաթ կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ գահաժառանգ մեծ դուքսը յայտարարեր է թէ Վիքթորիա թագուհիին յուղարկաւորութեան ատեն իրեն նկատմամբ պէտք եղած մեծարանքը չէ եղած։ Անգլիոյ արքայական ընտանիքը հազիւ թէ իրմով զբաղեր է, իսկ ամբողջ ուշադրութիւնը դարձուցեր է Գերմանիոյ կայսեր ու անոր որդւոյն նկատմամբ, որոնց ի պատիւ միշտ գերմաներէն խօսուեր է։ Թակեպլաթ կը յարէ թէ յարգանքի այդ պակասութիւնը բուռն տպաւորութիւն գործած է Բեռերսպուրգի մէջ. ուստի Ռուսիոյ արքունիքին սուգի պայմանաժամը պիտի երկարատուի։ Կայսերական դերդաստանին անդամները արդէն քանի մը պարահանդէսներ տուած են և մեծ դքսուհիները պարերու մասնակցած են։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Պ. Լաֆէրի տեղեկագրին վիճաբանութիւնը։— Բուռն վիճաբանութիւններ։— Երկու երեսփոխաններու պաշտօնանկութիւնը։— Երեսփոխան Պ. Ֆիրմէն Ֆօռի բռնի արտասանութիւն։

Ինչպէս հետագիրը ծանոյց, Ֆրանսական Խորհրդարանին անցեալ երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ, վիճաբանութեան տաք միջոցին երեսփոխաններէն Պ. Ֆիրմէն Ֆօռ Պ. Վալէք Ռուսոն նախատած ըլլալուն ժողովէն վռնտուեցաւ պինու զօրութեամբ։ Երեսփ. ժողովին այդ նիստը չատ աղմկալից եղած է, և որուն մանրամասնութիւնները մեզ կը բերեն վերջին թղթատարով առնուած ֆրանսական թերթերը։

Երեսփ. Ժողովի նիստը ի սկզբան առանց միջադէպի անցաւ։ Զինու գործերուն վերաբերեալ հեռագիր մը և Վէրտիի մահուան առթիւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութենէն հասած շնորհակալութեան հեռագիր մը կարդացուելէ յետոյ՝ Ժողովին առենապետ Պ. Բօլ Տէշանէլ ծանոյց թէ առջի շաբթուն Խորհրդարանին կողմէ օրակարգի մէջ անցած խնդրի մը, այն է ազգայնական Պ. Պ. Բօլ Տէրուլէդի և Մարսէլ Հապէռի երեսփոխանութենէն դադրեցնելու մասին վիճաբանութիւնը բացուած է։ Բացագանչութիւնները կը սկսին աջէն ու ձախէն Պ. Անթին։ Մէնար խօսք առնելով ըսաւ թէ վիճաբանութիւն բանալու նախաձեռնութիւնը յանձնաժողովին կը վերաբերի թէ դակլիճին։ Պ. Տէշանէլ պատասխանեց թէ այդ խնդրին տեղեկաբեր Պ. Լաֆէրը արդէն իսկ իր խրատները ի գործ դրած է, օրակարգի մէջ անցընելով դայն։ Պ. Մէնար իր ըսածին վրայ կը պնդէ. աղմուկը կը բարձրանայ, բայց Պ. Ժաք Բիուի բանախօսութեան միջոցին, Ժողովը կը հանդարտի պահ մը։ Այս վերջինը խնդիրը կը քննէ իրաւաբանական տեսակէտով միայն։ Խորհրդարանին ներկայացուած որոշման առաջարկին մէջ յայտարարուած է թէ 1852 փետր. Չին հրատարակուած հրամանագրին մէջ գտնուած 15 և 28րդ յօդուածները իրաւունք կու տան Ժողովին՝ երեսփոխանութենէ դադրեցնել յիշեալ անձերը։ Պ. Բիու կը պատասխանէ թէ այդ հրամանագիրը մասամբ ջնջուած է 1871էն ի վեր։ Ուրիշ երեսփոխան մը՝ Պ. Թէօֆիլ Կուժօն կ'ըսէ թէ այդ հրամանագրին 11րդ հատուածը ջնջուած է, իսկ մնացեալը դարձեալ օրէնքի ուժ ունի։ Պ. Բիու կը պատասխանէ թէ 1871ին հրատարակուած օրէնքը մեկնի կերպով կը ջնջէ 1852ի հրատարակուած հրամանագիրը, երեսփոխանութեան պաշտօնէ դադրեցուցուելու մասին։ Վերջապէս Պ. Բիու կ'եզրակացնէ թէ դահլիճը իրաւունք չունի իր պաշտօնակիցները պաշտօնէ դադրեցնելու։ Տեղակալեր Պ. Լաֆէրը խօսք առնելով կը հերքէ Պ. Բիուի յառաջ բերած փաստերը։ կը յիշէ 1874ի յանձնաժողովին պարագան, որ երկու երեսփոխաններու պաշտօնէ դադրեցուցուելուն առթիւ 1849ի օրէնքին 80դ յօդուածին վրայ հիմնուեցաւ։ Եզրակացուց թէ այդ օրէնքը ներկայ պարագային ալ կրնար գործադրուիլ։ Վիճաբանութիւնը առաջ տարուեցաւ, առանց շատ պայքարի, և Պ. Բիու բանաձեւ մը առաջարկեց, որով 1852 ի հրամանագիրը գործադրութենէ դադրած ըլլալով՝ դահլիճը իրաւունք չունի որոշում տալու պաշտօնանկութեան թեզքի մասին։ 195ի դէմ 360 ձայնով չընդունուեցաւ այս բանաձեւը։ Պ. Բաքէլէն հանրապետական և ազատական կուսակցութեան առանդնութեանց անունով կը բողոքէ Պ. Պ. Տէրուլէդի և Մարսէլ Հապէռի դէմ ձեռք առնուած միջոցներուն համար։ Ամէն կողմ խօսակցութեան ձայներ կը բարձրանան և բանախօսին ձայնը հազիւ լսելի կ'ըլլայ։ Տեղակալեր Պ. Լաֆէր կը պատասխանէ, բայց ամէն կողմէ նիստին փակումը կը պահանջ

ուկան, զինուորներու ջոկատ մը ներս մտաւ և Պ. Ցօռը բռնի արտաքսեց Ժողովէն։ Վիճաբանութիւնները նորէն սկսան Պ. Պ. Տէրուլէան և Մարսէլ Հապէռի պաշտօնանկութեան մասին, և երկարատեւ պայքարէ, առաջարկներէ յետոյ քուէարկութիւն կատարուեցաւ։ Պ. Տէրուլէա 117ի դէմ 352 ձայնով երեսփոխանութեան պաշտօնէն դադրեցուցուեցաւ։ Նմանապէս Պ. Մարսէլ Հապէռ՝ 132ի դէմ 342 ձայնով պաշտօնանկ եղաւ։

Ներքին Լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը երէկ կատարուեցաւ Հաւմիտէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ռուսիոյ դեսպանը, առաջին թարգմանը ու զինուորական կցորդը, Ֆրանսայի դեսպանը, առաջին թարգմանը, Ռումանիոյ դեսպանը, աղջիկը, փեսան ու առաջին թարգմանը, Գերմանիոյ դեսպան Նատան խորհրդականը ու երեք քարտուղարներ, ազգական նուիրակը ու առաջին քարտուղարը, պարսկական դեսպան առաջին թարգման Յովհաննէս խան և դեսպանատան կողմէ յանձնարարուած քառասունները հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ էմին պէյի մէջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՈՑՈՒՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ և յետոյ Ֆրանսայի դեսպան Պ. Բոնսթան ալտիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Ազգանխտանցի, Տաղիստանցի, Գուլթարացի և Կովկասցի հաղար ութ հարիւրի չափ իսլամ ուխտաւորներ, երէկ, Հաւմիտէ մզկիթին բակին մէջ բարեւի կեցած էին Վեհ. Սուլթանին անցնելու ատենը։ Ն. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ Իր կայս. մեծարանքները շնորհել անոնց և նաև Սալարակտար Բիւզա փաշայի միջոցաւ Իր կայս. բարեւները հաղորդել տալ։ Ուխտաւորները Բեռտիչհամ շնչ եկաւ գոչեցին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այդ ուխտաւորները ձրիաբար Հիճազ փոխադրուին և նաև դրամական պարգեւներ տրուի անոնց։ Ուխտաւորները, կայս. Իրատէին համաձայն, քանի մը օրէն ճամբայ պիտի հանուին։

ԿԱԼՈՒՄՆԱՀԱՄԱՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ հրամայել որ այս միջոցիս կատարուած կալուածահամարի քննութիւնը այլ ևս տեղի չունենայ և տուրքերուն վրայ յաւելում չըլլայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Ֆէրտինանտ իշխանը, կ'ըսէ Թ. Հազիգաթ, հրամայեր է նոր նախարարութեան որ գլխաւորաբար դերիշխան տէրութեան հանդէպ հաւատարմական զգացումները աւելի ամրապնդելու համար, խստիւ պատժուին անդորրութիւնը խանգարելու ձեռնարկողները և յառաջիկային ալ այդ կարգի արարքներ չթոյլատրուին։

—Ֆէրտինանտ իշխանը սա նամակը ուղղեց նախագահ նախարարապետ Բէյթրով զօրավարին.

«Տասներորդ Սոպոնիէին լուծման ատեն ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնը ձեզի յանձնեցի, այն կատարեալ համոզումով որ այդ դժուարին պաշտօնին կիրառմանը մէջ որ մեծ պատասխանատուութիւն առաջ կը բերէ, ամէն ջանք պիտի ընէք մեր յոյսերը արդարացնելու, օրէնքը յարգել տալու, երկրին մէջ բարեկարգութիւնը ու անդորրութիւնը պահպանելու և քաղաքացիներուն կատարեալ ազատութիւն ապահովցնելու երեսփոխանական ընտրութեանց համար, որպէս զի այդ կերպով կարենանք լսել ժողովուրդին կամքը՝ ազատօրէն յայտնուած։ Բիչ վերը ձեզի յանձնեցինք նաև նախարարապետութեան և արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնները՝ միևնոյն համոզումով որ ձեր բոլոր կարողութիւնը ու ազդեցութիւնը պիտի դրծածէք այդ դժուարին պաշտօնին կիրառմանը մէջ։ Կատարելապէս արդարացուցէք մեր յոյսերը։ ուստի մեր ցեղագին երախտագիտութիւնը կը յայտնենք ձեզ։»

—Սոֆիայէն առնուած լուրերու նայելով, կ'ըսէ Մոնիդոռ. Ֆէրտինանտ իշխանին մէկ հրամանին վրայ, նշանաւորութեան Ընկերութիւնները պատերազմական նախարարութեան հսկողութեանը ենթարկուեր են։

—Ֆիլիպէէն հինգշաբթի օրուան թուականով հետեւեալը կը գրեն Մոնիդոռի.— «Ֆէրտինանտ իշխանը կէս գիշերէն ժամ մը առաջ դէպ ի Սոֆիա ճամբայ ելաւ՝ Սոպոնիէին բացմանը ներկայ գտնուելու համար։ Կառախումբը ժամը 60 քիլոմէտր արագութիւն ունենալուն համար իշխանը երեք ժամէն Սոֆիա պիտի երթայ։ Երէկ, կէս օրէն չորս ժամ առաջ, նախարարապետ Պ. Բաքալէշով հոս հասաւ եւրոպական կառախումբով։ Բաղմաթիւ ժողովուրդ հաւաքուած էր կայարանը, զայն ողջունելու համար։ Պ. Բաքալէշով ուղղակի իշխանին ապարանքը գնաց Ն. Բաշտրութիւնեան հետ տեսակցելու համար։ Նախաբարապետը քանի մը ժամ հոս մնալէ յետոյ, իբրեւ ան Սոֆիա վերադարձաւ։ Խիստ հրամաններ արուեցան բարեկարգութեան պահպանման համար։ Երկու օր առաջ Սթամպուլովի և հակառակ կուսակցութեան միջեւ ծագած կռիւ մը շուտով զսպուեցաւ ստիպմանութեան կողմէ։»

—Պուլկարիոյ նոր նախարարութիւնը ամէնէն աւելի գրգռեցնող խնդիրն է երկրին ելմտական դժուարին կացութիւնը։ դահլիճը փոխառութիւն մը ընելու համար շուտէր նոր մենաւաճառները փոխարէն ցոյց տալ, սակայն օտար դրամատէրերը կը պնդեն այդ մասին, պահանջելով որ Սոֆիայի մէջ օտարական մը ելմտական խորհրդական կարգուի։

—Լ. Հերըs լուր մը կ'արտատպէ Մորնինկ Լիսբրէն որուն համաձայն Աւստրիա և Ռուսիա կը բանակցին Պալքանեան փոքր պետութիւնները դէնքնկէց ընելու խնդրին վրայ։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրը Սպիտակ Արծիւ պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ ներքին գործոց նախարար Մէմուլ փաշայի։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ՍԵՐԲԻՍ.—Վեհ. Սուլթանը հեռագրով շնորհաւորեց Սերբիոյ թագաւորին ծննդեան տարեդարձը։ Ալեքսանդր թագաւորը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

—Վեհ. Սուլթանը առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց Սերբիոյ նախարարապետ Պ. Եովանովիչի և Բեղերպուրգի սերպական Պ. Նովաքովիչի, նախկին դեսպան Կ. Պլոսոյ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովը երէկ վաւերացուց՝ վանքերու ու եկեղեցիներու կալուածներուն համար Պատրիարքարանի մէջ հաստատուած դիւանին կանոնագրութիւնը։

—Պրուսայի մետրապոլիտը նախագահ կարգուեցաւ բարեգործական հաստատութեանց հոգաբարձութեան, փոխանակ Տէրքոսի մետրապոլիտին։

ՕՐԼԻԱՆԻ ՀԷՆԵՐԻ ԴՈՒԲՍԸ.— Զորէն կը հեռագրեն թէ Օրլիանի Հէնրի դուքսը որ Ծայրագոյն Արեւելքէն կը վերադառնայ, երեքշաբթի օրը Զոր հասեր է՝ Պաղատէն։ Հետեւեալ օրը դէպ ի Դամասկոս ճամբայ ելեր է ևթատմուրի (Բալմիր) աւերակները պիտի այցելէ։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.— Բանի մը օրէն պիտի վերսկսի տասը և հինգ փարանոց մանր դրամներուն պատրաստութիւնը։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ Խալիլ Բիֆաթ փաշա, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, այսօր, նաև կայս. պալատ և յետոյ Բ. Դուռը պիտի երթայ։

«ՄՈՆԻԹԷՈՌ» կը ծանուցանէ թէ Հրէից Բարոնարանը Թագրիր մը մատուցեր է Դատական և Կրօնական գործոց նախարարութեան՝ մարդահամարի նոր կանոնագրին քանի մը կէտերու մասին։

ՄԱՀ Պ. ԲԷՏՐԷԼԻԻ.— Նշանաւոր փաստաբան Պ. Վիրճինիօ ատ Բէտրէլլի, առջի իրիկունը, յանկարծամահ եղաւ։ Տանը սենեակին մէջ լրագիր կարդացած պահուն թիկնաթոռին վրայ ինկաւ և վայրկենաբար հոգին աւանդեց, առանց բան մը կարենալ արտասանելու։ Կինը, տղաքը և ուրիշներ քովը փութացին և չատ աշխատեցան, բայց օգուտ մը չունեցաւ։ Պ. Բէտրէլլի արդէն սրտի հիւանդութիւն ունէր և երկու–երեք օրէ ի վեր ինքզինքը լաւ չէր զգար։ 58 տարեկան էր։ Նախնական ուսումը առած էր Վիեննայի մէջ և յետոյ Հայտէլբէրկի համալսարանէն փաստաբանի տոքթորութեան վկայական առած էր։ Քանըշորս տարեկան եղած տեն փաստաբանութեան սկսաւ և յաջորդեց իր հօրը որ 1871ին մեռած էր։ Պ. Բէտրէլլի նշանաւոր փաստաբան մը եղաւ։ Կը մասնակցէր բարեգործական ձեռնարկներու։ Ռէժիի Ընկերութեան փաստաբանն էր և նախագահ՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ բարեգործական Ընկերութեան։ Ունէր առաջին կարգի Մէճիճիէ պատուանշան, երրորդ կարգի Երկաթէ Թագի պատուանշան և այլն։ Յուղարկաւորութիւնը այսօր կատարուեցաւ։

ԽԱՀՈՒԻԻ ԳԻՆԸ մէկուկէս ֆր. իկաւ եւրոպական հրապարակներու վրայ։

ԱԾԽԱՆՏԻՆ ՇԻՃԱԴԵՂԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ առդ. Նիքոլի աշխատանոցին մէջ պատրաստուի ածխատի (շուպոն) շիճադեղը և հարկ եղած գործիքներուն ծախքը հատուցուի անատառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութեան կողմէ։

ՄԱՏՈՒՏԱՆ.—Օսմ. երկիրներու մէջ առաջ եկած մատուռակները ու անոնց մեղրերը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, դեռ պիտի ըլլան ապահովդի տուրքին վրայ վերջերս եղած հարիւրին վց յաւելումէն, ինչպէս արդէն զեղծ են 1313ին եղած հարիւրին կէս յաւելումէն։

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ որ սպանդանոցներու մէջ հիւանդ ու յղի անասուններ չմորթուին։

ԹՐԱՄՈՒԼՅԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ, Գալաթիայի ու Տոլմա Պաղչէի մէջտեղը, Թրամուէյի կառք մը դիծէն ելաւ և այդ միջոցին զարնուեցաւ Պուխարացի ծեր ուխտաւորի մը որ ուսէն և ուրիշ տեղերէ վիրաւորուեցաւ։ Ընկերները կառք մը դնելով բնակարանը տարին զայն։

ՈՃԻՐ ՄԸ.— Սիրքէճիի կողմերը, երէկ, Օսման անուն բեռնակիր մը դաշոյնով վիրաւորեց իր տարեսատակիցներէն Մէկհմէտ թողած կինը։ Օսման յետոյ սրճարան մը գնաց, ուր կը գտնուէր Մէկհմէտ։ Հոն կռուի բռնուեցաւ և Մէկհմէտն ալ վիրաւորեց։ Երկուքն ալ ձերբակալուեցան։

ՈՒԶԵՏԻՐ ԱՑՆ ԲԱԴԱԼՕԿԸ զոր 0 Կեան Մակազին վաճառատունը վերջերս հրատարակած է, այն արտակարգ վաճառման առթիւ, զոր կազմակերպած է 20 օրուան համար միայն, սկսեալ 26/11 մարտ երկուշաբթի օրէն։ Մեր բոլոր ընթերցողները այս առիթը ձեռքէ փախցնելու չեն, որովհետեւ իր տեսակին մէջ ճշմարիտ առիթ մըն է։ Այդ բացառիկ վաճառման մասնրամասնութիւնները տեսնել թերթիս ծանուցումներու բաժնին մէջ։ 3—11

Տես չորրորդ երես ԲՐԼԻՆԴԱՆի մեծ վաճառատան ծանուցումը։

VIN DE PEPTONE

Հիւանդի մը ուժերը չտկարանալու համար, որ ամէնէն թեթեւ սնունդներն իսկ չի կրնար մարսել, պէտք է դիմել Վ.ԷՆ տը բէբբօն տը Շարօթոյի, որմէ մէկ պրոտոյի գաւաթին մէջ 10 կրամ առաջնակարգ եկան միսի հիւթ կը գտնուի և որ բէբսինին կողմէ կը մարսուի, առանց ստամոքսին օգնութեան։ Այն հիւանդները որոնք Վ.ԷՆ տը բէբբօն տը Շարօրօ գործածելէ կը վախնան, կրնան Բէբբօն ան բուտր տը Շարօրօն գործածել։

Ազգային Լուրեր

Խառն ժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Սրբոյ Գրիգորեանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենագրութեամբ Ստեփան փաշա Արսլանեանի։ Ս. Պատրիարքը ժողովին հաղորդեց թէ Կրօն. Ժողովն ալ օրինաւոր դատած ըլլալով Ռոսոսթոյի առաջնորդական ընտրութիւնը, Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ասլանեանի հաւանութիւնն ալ առնուելէ ետքը, պիտի ձեռնարկուի կայս. Պէրատը առնելու գործողութեանց։— Պաղտատի Քաղաքական ժողովին և Թալական Սրբոյ Գրիգորի խնդրանաց վրայ, որոշուեցաւ առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ ղրկել, Դեղ Վ.ի նախագահութեան ներքեւ կատարուելու համար։— Կիլիկիոյ Կաթողիկ. տեղապահ Կիրակոս եպիսկ.ի մէկ յայտագրէն ժողովը տեղեկացաւ թէ Ցակոբ Վ. Կէօնիլլեան Կիւրինի առաջն. տեղապահ ընտրուած էր տեղւոյն ժողովոյ համաձայն հաւանութեամբ, և թէ իրեն դէմ գանգատներ ըլլալու զրոյցները անհիմն էին։ Խառն ժողովը հաւանեցաւ այս ընտրութեան, և Ցակոբ վարդապետ տեղապահ կարգուեցաւ նոյն վիճակին։—Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկ. յայտագրով մը ծանուցած էր Կարապետ աղա Խաչատէրեանի մահը և հաղորդած էր անոր վաւերական կտակին մէկ օրինակը, որով հանգուցեալը 3000 օսմ. ոսկի կտակած էր ազգին, և անոր տոկոսը բաժնած էր ազգային որոշեալ հաստատութեանց, կտակատար կարգելով Պոլսոյ Պատրիարքը և ուրիշ մէկ քանի երեւելի ազգայիններ։ Ս. Պատրիարքը Հոգւոյ մը կարդաց և հանգուցելոյն յիշատակը օրհնուելէ ետքը, Ն. Սրբազնութեան յանձնուեցաւ միւս կտակակատարներու հետ բանակցելով հարկ եղած կարգադրութիւնները ընել։—Ազգ. Պատրիարքարանի յարաբերական դիւանի անուշ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան, ազգային վարձ կալուածոց մասին Խառն ժողովոյ կողմէ իրեն յանձնարարուած ծրագիրը պատրաստած ըլլալով, երէկ ներկայացուց ժողովին որ նկատողութեան առաւ զայն և հոն նշանակուած սկզբանց համեմատ, որոշեց գործադրութեան համար պէտք եղած հրահանգները տալ առ որ անկէ է։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը հրատարակած է իր միաձայն պաշտօնավարութեան մանրամասն տեղեկագիրը որ Ս. Պատրիարքին ու Ազգ. Վարչութեան մատուցուած էր ասկէ առաջ։ Առանձին յօդուածով պիտի խօսինք այդ կարեւոր աշխատութեան վրայ։

—Պարիզակէ գրուած նամակ մը կը տեղեկանանք թէ նախընթաց օր իր մահկանացուն կնքեր է տեղւոյն քահանաներէն Տ. Սիմէոն Հայրը, գրեթէ եօթանասունընդհանուր տարեկան հասակին մէջ։ Հանգուցեալը երկար տարիներ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր և միւս քահանաներն ալ՝ աշխատելու անկարող այս քահանային բաժինը կու տային խղճմտօրէն, ինչպէս նաեւ ուրիշ քահանայ մը՝ Տ. Մեսրոպ՝ երկար տարիներ ի վեր հիւանդ ըլլալով, անոր ալ բաժինը կու տան իր հոգեւոր պաշտօնակիցները։ Տեղն է շնորհելու քահանայական ձեռնադրութեան պէտքը այս հայաշատ գիւղին համար։

—Յառաջիկայ երկուշաբթիէն պիտի ձեռնարկուի Ազգ. Պատրիարքարանի պատրիարքարանիստ յարկաբաժնին նորոգութեան ու կահաւորման, պէտք մը որ երկար տարիներ ի վեր զգալի դարձած էր արդէն։

—Փետրվար 17ի կիրակի օրը, Նիւ Եորքի Ս. Յովհաննէս եկեղեցիին մէջ, Ամերիկայի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Յովսէփ եպիսկ. Սարգսեան պատարագ մատուցեր է Մամուրեանի յիշատակին, որմէ վերջը հոգեհանդիստ կատարուեր է։

—Ուսումն. Խորհուրդը իր շաբաթական նիստին մէջ, որ տեղի ունեցաւ երէկ Ղալաթիա, գլխաւորաբար զբաղեցաւ աշխատելու անկարող ուսուցիչներուն համար Նպաստի Սնտուկի մը հաստատման խնդրով, և ճշդելէ ետքը՝ հաստատելի Սնտուկին հաստիքի աղբիւրները, իր անդամներէն Հրանտ էֆ. Ասատուրի յանձնեց այս մասին կանոնագրի ծրագիր մը պատրաստել և ներկայել յաջորդ նիստին։—Մայրաքաղաքիս Թաղային քառասուն վարժարաններէն միայն տասներկուքը իրենց քառամսեայ տեղեկագիրները ներկայացուցած ըլլալով, անոնց նախաքննութիւնը յանձնուեցաւ Կուրտիկեան Ստեփան էֆ.ի, իսկ մնացեալ 28 վարժարաններու մասին որոշուեցաւ վերստին հրաւիրել անոնց տնօրէնները ու աւագ ուսուցիչները, որ փութացնեն իրենց տեղեկագիրները ղրկել մինչեւ յառաջիկայ մարտ 15, եթէ չեն ուզեր յաշտ Խորհուրդի զրկուած նկատուիլ իրենց տրուած տիտղոսներէն։—Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ կրթական մասնաւոր խնդիրներով։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիս ծանուցանել թէ ի կնաբարձ վախճանեալ կարապետ էֆ. Խաչատրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխանակ ծաղկեպսակի (1539) հաղար հինգ հարիւր երեսուն և ինը ղրուշ ղրկած են նոյն զաղաքէն ի նուէր հիւանդանոցիս հետեւեալ պատուարժան Տեարք և Տիկնայք.

Տ. Տրդատ Ս. Եպիսկոպոս Պալեան 108 ղրուշ, Այրի տիկ. Ագնիլ Խաչատրեան 324, Յարութիւն էֆ. Կիւրիւնեան 108, Աւետիս էֆ. Կիւլպէնկեան 108, Ս. Երերդութիւն Եկեղեցի Թալասի 108, Տիկ. Մարիամ Սէլեան 108, Տիկ. Սիլեան Գուլումեան 108, Էլմաս Հաղարատեան 108, Նէվզուհար Սալբրեան 108, Գարնգրդ Խաչատրեան 109, Սաթենիկ Մ. Միրզիչեան 81, Կիւլգատրն Գրամանեան 54, Մ. Սրբուհի Խանլեան 54, Մայրենի Գամպէրեան 54։

Գումար, հաղար հինգ հարիւր երեսուն և ինը (1539) ղրուշ։

Մասիս Շաբաթաթերթ Գրական եւ քաղաքական

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի Բ. տարեշրջանի Տրդ թիւը հրատարակ ելաւ այս առաւոտ հետեւեալ շահեկան բովանդակութեամբ։

«Հիւանդ էի՝ եկիք տեսիք զիս». ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ։—Յանգապատում. Խորհրդակցութիւն. ԱԼԻՊԱՍԼԱՆ։— Մատենասիրական. «Կինն իրեւ օրիորդ». ՅՈՎՀ. ԴԱՎԱՆՃԵԱՆ։— Դիւրազգած ընթերցողներ. Տ. Ա.։— Հայ ճարուսցն ու գրագէտը. ԱՐՏ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ։— Բարեպաշտութեան ժամեր. ԱՐՄԻՆԷ։—Զանձարոյր. (Ոտանաւոր). Մ. Ռ.։— Հիւանդասենեակ զուարթ։

ՄԱՍԻՍի տարեկան բաժանորդագրին իջուցուած է, այս նոր շրջանէն սկսեալ, Կ. Պոլսոյ համար ՔԱՌՍՈՒՆ զրչի եւ դաւառներուն համար ՅԻՍՈՒՆ զրչի։ Արտասահման 12 ֆրանք կամ 5 ռուպլի։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, Թիւ 13։

ԼՈՅՍ շաբաթաթերթի Զ. տարեշրջանի 34երորդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ։—Տարեկան 50, վեցամս. 25 և հատը 1 ղրուշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Բոնսքանթինոբլը)

ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ 8 մարտ.— Երեսփ. ժողովը ընդունեց Պ. Պալֆուրի այն առաջարկութիւնը թէ ժողովէն վտարուած երեսփոխան մը երբ ժողովասրահէն դուրս ելլել չուզէ, նստաշրջանին մնացած մասին համար ալ արտաքսուած պիտի նկատուի։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ — Լորտ Քիչէր կը հեռագրէ.— Տըլարի պոէր զօրավարին զինուորները բուռն յարձակում մը կատարեցին Լիլիթէնպուրկի (Թրանսվալ) վրայ։ Լորտ Քիչէր պարտաւորուեցաւ օգնութեան զինուորները ղրկել։ Ամբողջ օրը տեւող ճակատամարտ մը եղաւ, Պոէրները ետ մղուեցան։ Այդ ճակատամարտին մէջ Անգլիացիները ունեցան չորս սպայ և տասնըչորս զինուոր մեռած ու վիրաւորուած։ Մէլիէ պոէր զօրավարը սպանուեցաւ։

—Քրէնչ զօրավարը կը ծանուցանէ թէ երկու թնդանօթ և մեծաքանակ հրացան, ռազմամթերք, ձի ու արջառ ձեռք անցուցած է։

ԲՐԷՏՈՐԻԱ.—Ռիթէր կը հեռագրէ թէ վերջերս 27ին և մարտ 8ին Լորտ Քիչէր տեսակցեր է Պոթա զօրավարին և ուրիշ պոէր հրամանատարներու հետ՝ թշնամութիւնները դադրեցնելու կարելիութեան վրայ բանակցելու նպատակով։ Արդիւնքը տակաւին յայտնի չէ։

ԼՈՒԻԶՆՍՈ-ՄԱՐՔԻԶ.— Լորտ Քիչէր եօթը օրուան պինդադար տուաւ Պոթա զօրավարին, որպէս զի այս վերջինը ժամանակ ունենայ տեսակցելու մէս պոէր հրամանատարներուն հետ։

ՔՐԱՏՏՈՔ.—Պոէրները դրաւեցին Մաքէզուրկը՝ Քրատոքի հիւսիսային արեւելեան կողմը։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 մարտ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորտ Քիչէր տեսակցութիւն մը ունեցեր է Պոթա զօրավարին հետ, որուն հետեւանքով զինադադար արուեր է։ Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոէրները ետ մղուեր են Լիլիթէնպուրկէն։

—Կ'ըսուի թէ Պ. Քրիւկէր ձեռնարկներ ըներ է առս կառավարութեան մտ, բայց քաղաքական պատասխան մը չէ ստացեր։

—Ամսթէրտամէն ուղղուած հեռագիր մը նայելով, Պ. Քրիւկէր յայտարարեր է որ Պոթա զօրավարը ու Լորտ Քիչէր եթէ համաձայնութեան պայմանները սահմանելու համար զինադադար կնքեն, թշնամութիւնները քիչ ատենէն պիտի դադրին։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲՈՒՐԺ.— Բորիզի թաղապետական Խորհուրդը այսօր ձեռնարկեց իր դիւաւանին ընտրութեան։ Պ. Պոսք ատենապետ ընտրուեցաւ։ Դիւանին ամբողջութիւնը աղգայնականներէ կազմուած է։

— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ, այսօր, վիճաբանութեան ենթարկուեցաւ հարցաքննում մը գործարանների մասին։ Նիստը չատ յուզեալ էր։ Նախագահապետ Պ. Վալդեք Ռուսօ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը երբեք պարտականութիւն չունի լուծում մը առաջարկել վէճի մէջ եղող երկու կողմերուն։ Վերջապէս նախարարութեան համար վստահութեան բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ 204ի դէմ 301 ձայնով։

ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.— Երեսփ. ժողովին մէջ պատերազմական նախարարը օրինագիծ մը ներկայացուց անգլիական բանակին վերակազմութեանը վրայ։ Նոր օրինագծին համաձայն Անգլիոյ սահմաններէն դուրս 120,000 զինուորներ պիտի դրաւնուին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ.—Ֆէրտինանտ իշխանը, Սոդրանիէի մէջ արտասանած ճառովը, սահմանեց նոր նախարարութեան պաշտօնը, ծանոյց Պուլկարիոյ ու Ռուսիոյ բարեկամութեան ամրապնդումը, և բոլոր ազգերու հետ արտաքին յարաբերութեանց մտերմական յարաճուն հանգամանքը, մանաւանդ դրացի տէրութեանց հետ։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.—Առաջին տպաւորութիւններուն հակառակ, Սակասթայի դահլիճը որոշեց լուծել Սրբոյ Հրդեհանը։ Նաեւ սահմանադրական երաշխաւորութեանց վերահաստատումը ամբողջ Սպանիոյ մէջ։

ՕՐԼԻԱՆԻ ԴՈՒԲՍԸ

ՊՈՒԻՍԼ.— Օրլեանի դուքսը հոս կը սպասուի՝ Տէրուլէտ–Հապէռի խնդրին միջամտելու համար։

Սակարան

Յառաջիկայ երկուշաբթի օրէն սկսեալ Ղալաթիոյ սակարանը առաւօտեան ժամը 4ին բացուելով երեկոները ժամը 11 ու կէսին պիտի գոցուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռէ Դ.	Օ. Ո.	25	30
Ամէնէն բարձր գին	»	25	31
Ամէնէն վար գին	»	25	26
Բուլգարի երկաթ. գոց.	Ֆր.	115	25
Ամէնէն բարձր գին	»	115	50
Ամէնէն վար գին	»	112	87

ՔԱՇՈՒՄ 24 փետր.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռէ Դ.	Ֆ. Ն.	25	31
Բուլգարի երկաթուղի	Ֆր.	115	75
Օսմանեան	...	—	
Ռէնթի	»	14	—
Օսմ. Պանքա	»	—	—
Բոգոսի Ֆէնէրալ ՕՔՖ.	»	1	06
Սօս. Օթ. Շեմէ է Ֆալէօռ	»	0	13
Օսմ. Ազատ. Ընկ.	»	4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.	»	3	25
» Ֆալիռնես	»	191	—
» պարատ.	»	460	—
Քարտի Ն. Պոլսոյ	»	450	—
Թրամուվայ	»	87	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	100	27 1/2
» » » չէք	»	110	27 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	22	92
» » » չէք	»	22	76
Գերլին անտօկտա չէք	Մարք	18	51
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	74

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	28
Անգլիական ոսկի	»	110	07
Թալ եմբէրիալ	»	91	—
Քրիմց	»	53	03
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	08
Մէճիտիէ	»	98	—
Բուլի Ռաշիդիէ	Օ. Ո.	3	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 8 մարտ

Յարատև. Ֆոնտ %		102	35
» » 3½%		102	90
Ֆրանս. Ֆոնտ. տէրի Դ.) բաց.	Ընդ.	94	40
) փոյ.	»	94	47
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	97	37
Ռամ. Գայլ. Գանքա	Ֆր.	550	—
Օսմանիէ	»	475	50
Բուլգարի երկաթուղի	»	116	25
Ռամ. մարգասուն	»	516	25
Ռամ. Ռէնթ	»	321	—
Բրիսթոլ Թրլեցք 4 %		503	—
Ռէնթի Լիսնէ		1080	—
Իտալական Ռանթ	»	95	85
Պարանիական արտարքին	»	72	85
Թրանսվալ	»	89	—
Ձէր Լանտի վրայ	»	25	200
Նորամանա	»	3	—

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԳ.— 1890ի 4%ի Օսմանիէ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1901 մարտ 1)14 էն սկսեալ, իրենց պայմանաժամը նոյն թուականին ապրիլ թիւ 22 կտրոնները, 1901 փետր. 1)14ի վճարականութեան մէջ ընուած նոյն փոխառութեան պարտաթուղթերը պիտի վճարուին Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային կողմէ, ամէն օր ժամը 10էն մինչեւ 2 ու կէս (Ը. Ե.) բացի կիրակի օրերէն, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն (Ը. Ե.) մինչեւ կէս օր։ Նոյն պայմանաժամէն առաջ ջնջուած պարտաթուղթերը և կտրոնները պէտք է միւնոյն օրը և միւնոյն ժամուն ներկայացուին։

Կտրոններուն և պարտաթուղթերուն տեղ, որոնց պէտք է ընկերանան թուահամարեալ պորտրոնները. պիտի տրուին ստացագիրներ, որոնք իրենց թուականէն 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուին Օսմանեան Պանքային։

* * *

4%ի Օսմ. փոխառեալ պարտքին պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ՝ 1901 մարտ 1)14էն սկսեալ, իրենց պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 35 կտրոնները պիտի վճարուին Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային կողմէ, ամէն օր ժամը 10էն մինչեւ 2 ու կէս, բացի կիրակի օրերէն, և ուրբաթ օրերը ժամը 10 էն մինչեւ կէս օր։ Նոյն պայմանաժամէն առաջ ջնջուած կտրոնները պէտք է միւնոյն օրը և միւնոյն ժամուն ներկայացուին։

Կտրոններուն տեղ, որոնց պէտք է ընկերանան թուահամարեալ պորտրոնները, պիտի տրուին ստացագիրներ, որոնք իրենց թուականէն 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուին Օսմ. Պանքային։

* * *

4%ի ըրիորիդ Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1901 մարտ 1)14էն սկսեալ, իրենց պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 21 կտրոնները և 1901 փետր. 1)14ի վճարականութեան մէջ ջնջուած նոյն փոխառութեան պարտաթուղթերը պիտի վճարուին Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային կողմէ, ամէն օր ժամը 10էն 2 ու կէս, բացի կիրակի օրերէն, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Նոյն պայմանաժամէն առաջ ջնջուած պարտաթուղթերը և կտրոնները պէտք է միւնոյ

ՄՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 Ի Ն

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուշուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վօյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON D'ÉTÉ, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul** colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ո Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐՔ 396

(Եանենի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուրճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցու ամենատատիկ յաւուն ակառները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմողու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանու։

Նորահնար եղանակու, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակառներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ատամնոտու փիլոցու, առանց ցաւի տատանահանելիւն։

Ք. Գ. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (միայն կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Մանօր.—Գալու կոչմամբ մասնաւորապէս ՅՈՒՆԻՆԻՆ։ 197

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապառով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերառոյակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԵՏԵՐԷՆ

Պահանջելու է հեռեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծառայի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

1900 Ի ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԳԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԹԷԹԵՒՈՒԹԻՒՆ

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԻԱՐՀԱՆԱՆՕՊ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՆԻՈՒ-ՀՈՄ

Ստացած է մեծ մրցանակը և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻՆ

ԸՆԴՀ. ՄԵԹԵԱՆՈՑ.—Գալաթիա, Պահճէ-գարու, Համիտիյէ Ճատտէսի Թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Սիլիվրի, Աֆիոն-Գարահիսարի ևն.ի մէջ։ 575

ԾՐԵՑ. ԼԼՕՅԴԻՑ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիսբոնի և Ֆրանսայի գլխաւոր ճանապարհներուն

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրգոսիան	10500	Յիլմիան	3500
Ռամենեան	10500	Լեմբրիան	2500
Թէզգրան	10500	Ցրժ.ան	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալեքսիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Երասիան	2500
Գօլսաիան	8000	Ազատլեան	2500
Ձօրմեան	8000	Ազատլեան	2500
Բեզարեան	8000	Ալլաշիան	2500
Ֆիրմինեան	8000	Լէտրեան	2000
Ֆալէրեան	3700	Մինեռ	900
Վալսնեան	3700	Օրորոս	800
Ֆլամենեան	3700	Լիտոսն	800
Ֆաստան	2500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ ետ. թիկոյ մաքսատուն հանելու համար։ Ի ոչնչ հրամանքը չտեսնուին ժամանուելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմեն

ԵՂՎԱՐ ԼԱՅՈՆԷՆ

Գալաթիա, քարտէրի մէջ

600 Լեն տեղ մոքսատան

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DU COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ծառայեալ երթևեկութիւնք

Գ. 27 12 Օտէսա ժամ մը մեկնելու։

Դ. 28 13 Բաքու, Բիթէ, Ազերբայճանի ժամ 10ին մեկնելէն առաջ (Ճամբորդելով Ազերբայճան, Բուրա-Մանա, Սարեղ, Գէրբուշ եւ Գիլան)։

Ե. 1/14 Օտէսա ժամ մը 10ին մեկնելու առաջ։

Գ. 1 14 Ինեբոլու, Սինոպ, Տրապիզոն, Օրդու, Նիքոլաև, Ֆրանգիան, Գեղէ եւ Գ. Ցուռ ժամ մը 1ին մեկնելու։

Ք. 2 15 Օտէսա ժամ մը 1ին մեկնելու։ 755

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՄԱՐԱՅԻ ԵՒ ՀԱՍՏԱՆԲՈՒԼԻ

Ն. ԲԱՅԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒԱՏՈՒԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՐ

Մարտ 12ին Անադոլի, Մարսիլիայէն։

» 18ին Առմենի, Անատոլ. Գալիցիոյ։

ՄԵՏԵՈՒՈՒՆՔՆԵՐ

Մարտ 13ին Անադոլի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։

» 19ին Առմենի, ուղ. Մարսիլիա։

Ճամբար ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Քօք Հանի Քարակի դիմաց։ 516 Բ. ՅԷՊՈՒԼ

ՔԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ

Այս տարի նոր տարի եւ բոլոր Լիսբոնի և Ամերիկայի գիծ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Իվերնիա	18900	Միլիանիա	5598
Սարմանիա	18900	Քանիանիա	4841
Լուքանիա	12952	Վերլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլիանիա	8345	Թրիա	2986
Ումբրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2131
Ալբանիա	7269	Շերպուրգ	1614

Դիմել առ ՅՈԼԻ և ՍԻՆԷՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալատա, Քարա Թուրմանիա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիվրիոլի, Գօրսիկի, Միլիվրանի և Մեր Մոմի գիծ բոլոր ընկերներ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Բամբէրա	3000	Թիրա	2500
Անգլիա	3000	Նէգրիա	2400
Բէյրութ	3000	Օսմանիա	2250
Գէռմանիա	3000	Բէյրա	2250
Ֆրանս	3000	Սիթիրա	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրի	1500
Մարիսիա	2500	Գրէյթ	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻՏՕԼ և ԸՆԿ. Ուլիքլ խան

ՋԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ձէյմս Սգրիպ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ՅՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 Ի Ն

ՄՈՒՇՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏՏ ՊԱՐՏՔԻ

1881 Դեկտեմբեր 8/20 ի կայս. Իրատէով թողեալ հասոյթք

ԺԹ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1901

ՏՈՒՐՔԵՐ	ՋՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐ Գաւառային վարչութեան ծախքերը զեղչելի եւ									
	1901 Յունուարի հասոյթներ		1900 Յունուարի Հասոյթներ		Գումար 1901 Յունվ. 31է		Գումար 1900 Յունվ. 31է	
	Օսմ.	ոսկի	Օսմ.	ոսկի	Օսմ.	ոսկի	Օսմ.	ոսկի
Վրայ անուղղակի Տուրքի — Դրոշմանուղղ.	68,427	82	66,030	07	1132623	—	1035373	27
Դիմահաս Ուղղակի — Հասոյթք Ըստ ժիրի	—	—	—	—	793610	89	750,000	—
Հարկ Գուլարոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին	7,500	—	7,500	—	82500	—	82,500	—
Ծխախոտ (մենաշնորհ) Ըստ ժիրի շահուց մասնակցումի.	—	—	—		51298	—	51,298	—
Ցաւելուած Կիպրոսի հասույթից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յանելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրել գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	—	—	61,864	90	—	—	171,864	90
Արեւ.Բուլգարիի տրկն.հարկէն	—	—	—	—		—		
Թէսալիոյ տուրք. Մաքսատունէն փիանգրդ. վճրի,					25,000	—	25,000	
Սերպիոյ,Դարատաղի,Գուլկարիոյ եւ Ցունաստանի բաժին ինկած պարտք								
Համագումար	75,927	82	135,394	97	2085031	89	2116036	17
ԳՈՒՄԱՐՔԻ Նախորդ ամսուան վերջը								
Նախորդ տարեշրջանի վերջը								
Ընդհ. համագումար								

	Օսմ.	ոսկի	Օսմ.	ոսկի
1890 ապրիլ 18/30ի պայմանագրով նախատեսուած 4 % պարտատուղներու առ հաշիւ վճարուած գումարներ։	215,250	—	215,250	—
Թոնսոլիտէ պարտքին եւ Արեւելեան երկաթուղիներու պարտատուղներուն տուին. հմ. ներ. եւ Կ.Պոլիս վճարուած գումարներ։	518,923	20	536,232	—
Կեղր. Վարչութեան ծախք։	633,894	79	606,125	98
Օսմ. Կայս. Պանքան եւ Հանրային Պարտքի կեղր. սնտուկը պահուած գումարներ։	156,133	72	128,926	05
	561,330	18	629,502	14
	2,085,031	89	2,116,036	17

Ի Դիմաց Վարչական խորհուրդին

Նախագահ Լ. ՊԵՐԹԷՆ

Խորհրդական Պատուիրակ Կ. ԿՈՒՐՉԻՕԼԻ

Կ. Պոլիս, 20/5 Մարտ 1901

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏ

(Ընդհ. Հալ. Կ. Պոլսոյ և Օրթագիւղ)

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Ֆօմս	1497	Դօգս	1011	Մալմս	724	Բօգարթս	186
Ալէքսս	3607	Ֆօնկս	2906	Դրօնս	1895	Մարէնկս	2273	Սաքսս	1112
Անտէլս	1541	Գաբրս	895	Լիբս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիբիս	1735
Բիբօգս	2377	Գիտս	4311	Լիտալիս	1581	Մէրքուրս	3557	Սիլիս	1198
Բուռնս	1322	Ֆօսիս	937	Լիմեռս	3720	Միլս	1057	Սրէգս	1200
Գօրտոնիս	1264	Ֆուլս	2333	Լոնգֆէլլս	3600	Մօնդէռելլս	1735	Թաբս	1328
Գրանվ	1076	Ֆրարս	1718	Լեմպրէ	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Օլիվզ	1546
Գրիլս	841	Գիլմաս	504	Բակս	2354	Նէրս	1088	Թրիս	3337
Գրիֆիթս	4431	Լարս	2464	Խոսրս	5540	Օգիս	6100	Թրիլաս	1470
Գէլրս	1671	Իլսբրաս	1530	Ջիլս	1080	Ոնիարիս	4036	Թրաբիս	487
Գալիբաս	1387	Իրաբս	1841	Ֆիլս	1053	Օրլանս	1535	Ուլրիկս	2429
Գամէս	1344	Ֆիտս	954	Ֆրիդրիս	2307	Բալէրմս	1637	Վաբրս	1914
Գաբս	1094	Ֆինլանս	1828	Ֆրանս	1700	Բօլս	510	Վալս	1239
Ջիրանս	3739	Ֆլամինկս	849	Լէս	1058	Բիսլիս	2229	Վալիուզնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանսիսբս	4583	Լէբանոս	2372	Բինսլաս	1063	Եէաս	1850
Գիլս	2897	Գալիլէս	2060	Լիվրբս	1643	Բաբս	1613	Զէրս	1200
Գոլդսաս	4235	Գեղանս	1243	Լորէնցս	2191	Բարէս	1789		

Սեռս շոգենաւը, նաւապետ Թէսրնէիլ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղղուած է։

Բլաուրս շոգենաւը, նաւապետ Պէրբարբ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի ամսոյս 13ին։

Ալեքսս շոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն պիտի մեկնի ամսոյս 10ին ուղղակի Պոլիս գալու և յետոյ Նովորոսիսկ և Օտեսա երթալու համար։

Բասքիլլս շոգենաւը, նաւապետ Կրէշամ, ընդհանուր վաճառքով Նիւ Եորքէն մեկնած է փետրուար 28ին ուղղակի Պոլիս գալու և յետոյ Նովորոսիսկ երթալու համար։

Թօլհնս և Քօնկս շոգենաւերը այժմ կը բեռնաւորին ընդհանուր վաճառքով ի Նիւ Եորք ուղղակի Պոլսոյ և Սեւ Ծովու համար։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ԲՈՅԶ

Թիւ 23—24, Գիւլբէրգ Մէյլէք խան, Գալաթիա 377

ՉԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած չերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները թէթեւ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՉԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ քանաւ հատմոքը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ իւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Չերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատացնելէ ուրիշ բան չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐ բոլորովին զերծ է այս անհեդութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեքենով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փնտռեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմիրն կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄԻՐի անունը փնտռեցէք։

661 25—52

Ա. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ՀՆԱԳՈՅՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿ

Ամենաքին Միջազգային Ընկ.ն

Կենաց վրայ ապառովագրութիւն

Ցնորհուրիւն յետոյա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Գուվա. ոչ գ'Իդալիէնի անկունը)։

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱՆՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պարտաստ գումարն է Մէկ Միլիառ 225 Միլիոն Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 5,508,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

Նիւ Եորքի ընդհանուր ապահովագիրը (բոլոր) ունի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագիրը։ Նիւ-Եորքի ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձնման թուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արդեան, բնակութեան և ճամբորդութեան յարգելից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ առանց տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կոնխառ. Ապահովագրութեան մնացեալին մէջ։ առաջին տարեվերջէն սկսեալ, ապահովագրողին համար իրաւունք անկուած չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաճանաչներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ֆ. Օն. ԼԻՆԴՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Քէնէդ-Գալաթիրակ

192 Ա. ՋԻՒԼԱՆԵԱՆ

Վայվոտա փողոց Վիքթորիա խան Գալաթիա

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գրասենեակը 31 դեկ. 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Ցարկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և լոմ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք, կենսական թոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 քանանի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԷՏՈՒԷՐԴ ԵՒ ՈՐԴԻ, Գալաթա, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Մինոորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ուլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան։

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապառովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԵՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարարի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, այն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագրեցիներ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԵՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, աղոց օժիտ և ծերութեան համար կապոյք։ Անկախ թարիֆա մը անձնասանութեան, մանաւանդ և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱՆԵՆԵՐՈՒ ԴԵՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած գրժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առանց ապահովագրեալները եւ որուելով կամ առանց եւ որուելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բոլոր Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա)։

Ֆ. Գ. ԲԱՍԱՐԷԹՔՕ

Կ. Պոլիս, Գալաթա, Գոֆֆիոն խան, Թիւ 6-9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սաալգիչ խան, Պահճէ Գարու։

Ընկերութեան դրամատունն է

ԲՐԷՏԷ ԼԻՕՆԷ 599

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով հաստատուած 1853 տարի. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապառովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, տարեկան թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութեան կնանի վրայ. ասանց թիւրելու ինչ որ

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, լաբաթական փոքր վճարումներով։—(միանոյն պայմանները կատարուած ապահովագրեալներու համար)։

Ապահովագրութիւն տգեղնալի, երկաթուղիի, թիւնելի ևն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ելլայ 10,000 ֆ.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՍՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ Ընդհ. Գործակալ,—ԵՄԻԼ ԶՕԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ Խան, Թիւ 7, 8, 9։

ԴԺՈՒԱՐԱՇԵՆՉՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾԻՒ ԻՋՈՒԱՆԹՔԸ

ԵԹԷ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չընողը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խժլան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԵՍԲԻՒԻ ՍԻԿԱՒԷՆ ու ՓՈՇԵՆ, որք հիմնալեա կը բուժեն, կուրծքի իջուածքը, հաղն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԵՍԲԻՒԻ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց Թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղաբաններուն մէջ։ 497

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունիրուք տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, Հանդուցեալ մուխթար Ցակոբ ազայի տունը։